

DOLENSKI

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 15 din — LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrletna 150 din; plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 ameriške dolarje — TEKOČI RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Štev. 42 (552)

Leto XI.

NOVO MESTO, 20. OKTOBRA 1960

UREJUJE uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Casopisno podjetje »Delo« v Ljubljani

Stanovanjska skupnost

naj bo težišče prizadevanj organizacij Socialistične zveze, ki naj poživijo delo v že obstoječih stanovanjskih skupnostih ali pa poskrbe za priprave za ustanovitev novih skupnosti

Dvoje kaže posebej poudariti, ko poročamo o četrtkovni razširjeni seji okrajnega odbora Socialistične zveze: komisija za družbeno upravljanje (vodi jo Franc Setine) pri okrajnem odboru SZDL je pripravila izredno aktualno, zanimivo in predvsem zelo konkretno, pregledno poročilo o problemih stanovanjskih skupnosti v okraju, združeno s poročilom o politiki graditve stanovanj. Sekretar okrajnega odbora SZDL Roman Ogrin je poročal o pripravah na krajevne konference organizacije, ki naj bodo — hkrati s občinskimi konferencami SZDL — temeljnica v delu Socialistične zveze. Poročili sta dali obilo gradiva, o katerem bodo še konkretnije razpravljali na krajevnih in občinskih konferencah, pred tem pa morda tudi že na plenarnih občinskih vodstvih SZDL. Čeprav smo od razprave članov plenuma pričakovali nekoliko več, kot smo na seji slišali, so bila vendarle sprejeta dobra načelna stališča, ki olajšujejo delo občinskih vodstvom Socialistične zveze, da bodo lahko pri podrobnejšem uresničevanju nalog tako glede stanovanjskih skupnosti, politike graditve stanovanj kot v pripravah na bližnje konference v vrstah organizacije kar najbolj konkretna in učinkovita.

Iz poročil in razprave smo izluščili bistvene misli, medtem ko leži glavna teža nalog za nadaljnje urejanje sproženih problemov predvsem na vodstvih organizacij, ObLO in na organih, ki so v komunah prvi poklicani za reševanje, utrjevanje in plodno delo stanovanjskih skupnosti.

Stanovanjska skupnost, ta pomembna, ljudem najboljše oblika samoupravljanja, je bila predmet razpravljanja v okrajni komisiji za družbeno upravljanje, o njej so govorili na seji predsedstva okrajnega odbora SZDL in zdaj še na razširjeni seji okr. odbora Socialistične zveze. Šest takih skupnosti imamo doslej v okraju:

tr v Novem mestu in po eno v Vidnu-Krškem, v Brezljah in v Sevnici.

Nekatere so zaživele, druge še vedno hrome razumljive za-

četne težave; o njihovih servisih, načrtih in težavah smo prav tako že večkrat pisali. Ponekod jih ljudje poznajo bolj, ponekod manj — kakor so znane zbuditi v državljanah z upanjem, tak je odnos prebivalcev do njih. A upravičeno lahko trdimo, da jim doslej vendarle navzlic številnim pomanjkanjem še nismo dali v družbi mesta, ki jim gre (morda je izjema Videm-Krško). Prav zato čaka organizacija Socialistične zveze še mnogo preprečevalnega dela, da bo vloga stanovanjskih skupnosti vsakomur in povsod povsem jasna.

Dve značilnosti in razčiščena nejasnost

Točna je ugotovitev, da so se rojevali začetki stanovanjskih skupnosti v okraju iz prizadevanj okrajnega Zavoda za napredek gospodinjstva ter občinskih centrov, ki so s pomočjo ljudske oblasti in organizacij SZDL začeli ustanavljati prve servise delavnic, pralnice, mlečno restavracijo in pod. Uspeh takega dela tiči predvsem v razveseljenosti, da so ljudje iz lastnih pobud in potreb poskrbeli, da bi jim bilo to ali ono olajšano, pristopnejše, bližje za vsakdanjo rabo.

»Če hkrati s servisi, ki so jih ustanovili centri, prenesemo v na novo ustanovljeno stanovanjsko skupnost, tudi aktivnost ljudi, smo skupnostim s tem dali tiste vzvode, ki so potrebni za njihov začetni razvoj,« je rečeno v poročilu na

V ponedeljek zaseda Ljudska skupščina LR Slovenije

Predsednik Ljudske skupščine LRS je sklical oba zbora skupščine na sejo, ki se bo začela v ponedeljek dopoldne v Ljubljani. Poslanci bodo tokrat razpravljali o predlogu zakona o posebnem šolstvu, o predlogu zakona o Višji šoli za socialne delavce v Ljubljani, o predlogu zakona o rejništvu in o nekaterih drugih predlogih za nove odloke.

ravnega perila — naročena od posameznikov za ObLO, a šele zdaj so ugotovili, da ju pravzaprav ne potrebujejo in razmišljajo o njuni prodaji. Primer pač nazorno uči, da ne moremo uspešno delati mimo ljudi, njihovih potreb in da ni uspeha, če politična organizacija ne pripravi tere na za tako delo. Tovariši so v razpravi potrdili, da je tako in da se v Črnomlju različni odborniki za vprašanje stanovanjske skupnosti niso iz srca zavzeli. Ne kaže prehitovati potreb (pobudniki takih idej ostanejo radi osamljeni), pa tudi ne zaostajati (čemu sledi pasivizacija, kritikarstvo in podobno). Kaj je kje naprej in nabolj potrebno, o tem naj spregovore prebivalci sami v širokih, temeljnih razpravah.

Nasploh velja trditve okrajne komisije, da je pri sestavljanju programov stanovanjske skupnosti precej pomanjkljivosti. Med šibkosti, ki hrome uspešnejše delo skupnosti, sodi tudi kar precej razširjeno — seveda napačno bodo naloge stanovanjskih skupnosti reševala socialna vprašanja določene področja. Skupnosti računajo ponekod samo na samoprispevke koristnikov skupnosti, na ekonomsko ceno servisov, na posojila in pod. Ponekod so stiki z vodstvi podjetij še vse prešibki, da bi bila korist proizvajalcev. (ki so v komunah hkrati tudi potrošniki) s pomočjo in z razumevanjem kolektivov in njihovih strokovnjakov lahko večja.

Poročilo je opozorilo tudi na nejasnosti o ustanavljanju sta-

novanjskih skupnosti. Tako so n. pr. planirali, da naj bi taka skupnost začela tudi na Dvoru, v trebanjski občini pa so predvideli celo 4 skupnosti: v Trebnjem, na Mirni, v Slovenski vasi in v Mokronogovici. Kaj naj bi delala stanovanjska skupnost v Stovenjski vasi, menda samim pobudnikom ni jasno. V takih »na pol vaseh« bi bisto skupnosti v resnici popačili. Povsod tu ima dovolj dela krajevni odbor. V vseh krajih, ki niso izrazito delavska naselja (čeprav že imajo nekatere manjše obrate, delavnice in pod.), bodo naloge stanovanjskih skupnosti opravljali krajevni odbori (ki bodo razen tega skrbeli seveda za vse drugo, kar jim po zakonu pripada). Primer krajevnega odbora na Čatežu nam kaže, kaj vse bi lahko (in naj bi povsod) opravljali in vodili dober krajevni odbor s polno podporo volivcev in organizacije SZDL.

Razmejitve pristojnosti med stanovanjsko skupnostjo in krajevnim odborom in njuno delo naj predstavijo zato vse organizacije SZDL svojim članom na prvih sestankih, da ne bo nepotrebnih nejasnosti. Načelnim pojasnilom, ki so jih mnoge, če že ne kar vse organizacije Socialistične zveze dale svojim članom, naj sledi zdaj docela konkretna pojasnila, tolmačenja primerov in opis dela stanovanjskih skupnosti iz krajev, kjer so le-te že močno zaživele.

In še poudarjamo: ne od »goraj«, od »spodaj«, iz živih vsakdanjih potreb ljudi. (Nadaljevanje na 3. strani)

Poljanska dolina končno enotna

Pretedno nedeljo so bili v Poljanski dolini ob Kolpi zbori volivcev. Prebivalstvo se je na štirih zborih na starotrski

strani in na prav toliko na predgrajski strani s tajnimi volitvami odločilo, da se oba predela ponovno združita ter da se Predgrad z okolico spoji s črnomaljsko občino. Značilno je, da so ljudje v Predgradu samem izostali od zborov, češ da volivci niso odločali ob oddvojitvi in se zato nočejo izjaviti niti sedaj.

Leta 1955 se je namreč en del Poljanske doline, t. j. Predgrad z okolico, priključil kočevski občini. Ta odcepitev z gospodarskega vidika ni bila upravičena in je več škodovala kot koristila. Tako so imeli v Starem trgu osemletko, v Predgradu pa so naknadno ustanovili štiri razredno osnov-

no šolo; tu so imeli kmetijsko zadrugo, pa so jo pozneje ustanovili tudi v Starem trgu. Vse to pa se je dogajalo v dveh krajih, ki ju loči razdalja borih dveh kilometrov.

Ob ponovni združitvi je tudi nekaj starejših ženic — dve sta bili stari celo nad 90 let — na zboru volivcev v Starem trgu izjavilo, da so za to, da se celotna Poljanska dolina priključi Belu krajini, ker je bilo tako, odkar eno pomnijo.

Enotna želja okoli 1.500 prebivalcev je, da se vzpostavi v bodoče redna zveza s Kočevjem in Črnomljem, in sicer trikrat tedensko v eno in trikrat tedensko v drugo smer. —pb—

Pogled na skupino kirurgov — udeležencev VII. intersekcijskega sestanka sekcij Zbora liječnika Hrvatske in Slovenskega zdravniškega društva, ki so se zbrali v petek in soboto v Novem mestu

Da bi bilo res manj nesreč!

V petek, 14. oktobra zjutraj, se je zbral v dvorani Doma JLA v Novem mestu približno 200 uglednih gostov — zdravnikov kirurške in ortopedske sekcije Zbora liječnika Hrvatske in članov kirurške ter ortopedsko-traumatološke sekcije Slovenskega zdravniškega društva. Svoj VII. intersekcijski sestanek so posvetili glavni temi: organizacijskim problemom prometne travmatizacije. Sestanka so se udeležili tudi predstavniki državnih sekretariatsov za notranje zadeve LR Hrvatske in Slovenije —

med slednjimi sta bila tudi general Ivan Lokošek-Jan in Riko Kolenc, člani sveta za zdravstvo LRS kot predstavniki OLO, OK ZKS, MK ZKS in ObLO Novo mesto.

Osrednje, nadvse zanimivo poročilo o problemih v zvezi s prometnimi nesrečami in prometno varnostjo je prebral dr. Vladimir Petrokov. Govoril je o glavnih vzrokih nesreč, o preventivi in sodelovanju zdravnikov pri ugotavljanju vzrokov za prometne nesreče. Opozoril je zlasti na probleme, ki so najhujše vzroke nesreč: rešiti bi treba vprašanje reguliranja dolžine oz. prepovedane brzine kakor tudi učinkovite kontrole organov prometne milice; tu je problem alkoholiziranih voznikov, vzgoja in izbira oseb, katerim izdajamo vozniška dovoljenja, prometna vzgoja pešcev in kolesarjev, tehnična kontrola vozil in pod.

Posebej je govoril o prvi pomoči ponesrečenecem in o njihovem zdravljenju. Za njim je govorilo 21 koreferentov — zdravnikov in predstavnikov državnih sekretariatsov za notranje zadeve obeh republik; eni kot drugi so razpravljali o pomanjkljivostih v prometu s stališča zdravstvene službe in stališča prometa. Predlagali so vrsto nujno potrebnih ukrepov, s katerimi se bo število takih nesreč kar se le da zmanjšalo. — V soboto so

zdravniki nadaljevali delo in sprejeli resolucijo, ki ugotavlja med drugim, da vsi dosežki ukrepi niso zadosti vplivali na zmanjšanje števila prometnih nesreč. Pri sekcijah bodo zato ustanovili strokovni odbor, ki bo skrbel samo za preventivo v prometu, sodeloval pa bo z vsemi zainteresiranimi organizacijami.

Udeleženci srečanja so si ogledali v petek in soboto zdravstvene zavode v Novem mestu in farmacevtsko tovarno KRKA. V petek zvečer so bili na sprejemu pri predsedniku OLO v Smarjenskih Toplicah, v soboto zvečer pa so imeli zaključno večerjo v Dol. Toplicah.

V pripravljalnem odboru VII. intersekcijskega sestanka so bili: primarij dr. Oton Bajc, dr. Tone Šavelj in dr. Meta Novak, med drugimi pa sta bila koreferenti na posvetovanju tudi zdravnik dr. Uroš Tršan in dr. Branko Stalcer.

VREME

ZA ČAS OD 20. OKTOBRA DO 30. OKTOBRA:

Približno do 27. oktobra nestalno vreme s pogostnimi padavinami, pozneje sneg včasih do nižin. — Vmesne razjasnitve bodo trajale do dva dni zaporedno. Po 27. oktobru bo lepo vreme z meglami v nižinah. Dr. V. M.

Čemu dolga tri leta?

Kaj pravijo o vzgoji vajencev delovni kolektivi: INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL v Novem mestu, črnomaljski BELT in metliška tovarna pletenin BETI — Čemu čakati na nove predpise, ko daje vendar resolucija Zvezne ljudske skupščine o izobraževanju na delovnem mestu vse možnosti za učinkovito izobraževanje v podjetjih

Obiskali smo tri industrijska podjetja: IMV v Novem mestu, BELT v Črnomlju in BETI v Metliki. Povsod smo povpraševali po vajencih. Zanimalo nas je, koliko jih imajo in predvsem to, če se jim ne zdi, da obrtniški način vzgoje industrijskega delavca ni najprimernejši. Vprašali smo tudi, če razmišljajo, kako bi ga nadomestili z novim in boljšim načinom.

Bili smo veselo presenečeni, ko smo ugotovili, da v vseh treh podjetjih o tem resno razmišljajo. Našli so nam vstop pomanjkljivosti vajeniške vzgoje. Dolgotrajna je, daje preširoko izobrazbo, je predraga, nudi možnost za izkoriščanje vajenca in vrhu vsega podpira fluktuacijo. Vajenec se uči povprečno tri leta, pričunega industrijskega delavca pa lahko usposobi za proizvodnjo v največ šestih mesecih. Vajenec se v treh letih uka nauči tega, kar bi sicer kot obrtnik potreboval, večino tega znanja pa v industrijski proizvodnji, kjer bo opravljal eno samo delovno operacijo, ne bo potreboval. Tak način izobrazbe je tudi predrag. Za tri leta trajajoča vajeniška izobrazba porabi podjetje povprečno 400 tisoč din; ko se vajenec izuči, pa bo delal v enakem proizvodnem procesu kot pričuneni delavec, ki ga je podjetje usposobilo v največ šestih

mesecih in porabilo za to le povprečno 100 tisoč dinarjev.

Vajeniški način izobraževanja ustvarja pogoje za izkoriščanje. V času uka prejema vajenec mesečno nagrado, ki se vsako leto poveča, vendar ni v nobeni stroki tretje leto večja od 4000 din na mesec. Kljub temu vajenec ves čas uka sodeluje v proizvodnji, dela na delovnih mestih polkvalificiranih in celo kvalificiranih delavcev. Neredki so tudi primeri, da ga člani kolektiva izkoriščajo za opravila, ki bi jih morali opravljati oni. Mesečna nagrada pa je neodvisna od vajenčevega dela.

Obrtniška vzgoja industrijskega delavca povečuje fluktuacijo. Vajenec dobi po prestani učni dobi papirnato kvalifikacijo, ki mu omogoča zaposlitev v kateremkoli podjetju. Njegova izobrazba je namreč splošna. Statistično je ugotovljeno, da le 40 odstotkov vajencev ostane po izučitvi v podjetju. Za izobrazbo vajencev vložena sredstva se torej slabo obrestujejo. Delavec, usposobljen s pridruženjem in s pomočjo izobraževalnega centra, se je naučil ene same delovne operacije, zato pa je na podjetje navezan. Ker ima vsako industrijsko podjetje svojstven proizvodni proces, se s tako izobrazbo lahko uveljavlja le v kolektivu, kjer se je izučil. Kljub temu se bo lahko

strokovno izpopolnjeval še naprej, k večji proizvodnji in k prizadevanju pa ga spodbujajo sistem nagradnosti po delu.

Pogovorili smo se o izobraževanju, pomudili okoli pojmov industrijski in obrtniški delavec in ugotovili, zakaj je obrtniški način izobraževanja za industrijsko nesprejemljiv.

Kako tak sistem izobraževanja nadomestiti? V IMV v Novem mestu imajo pripravljen podoben načrt za izobrazbo 245 delavcev in uslužbencev. Izobraževalni center jih bo poučeval v skupinah, od katerih ne bo štela nobena več kot 31 ljudi. V vrsti tečajev se bodo delavci in uslužbenci posameznih delovnih mest seznanili s organizacijskimi vprašanji podjetja, z zakonom o delovnih razmerjih in s predpisi HTZ bodo spoznali dolžnosti in vloge mojstra v industrijski proizvodnji, se seznanili z organizacijsko plansko, rokovno, lansežno in pointerne službo, z zakonom o delavskem samoupravljanju ter z mnogimi stvarmi, za katere danes še ne vedo. Organizirali bodo 3 seminarje za nekvalificirane delavce, enega za delavce iz strojnega oddelka, enega za te iz montažnega oddelka in enega za delavce iz karoserne.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Posnetek s četrtkovnega mednarodnega klepeta o filmu v novomeškem Domu ljudske prosvete: v prvi vrsti filmska igralka Rossana Podesta (druga od desne na levo) in režiser filma »Rimska sužnja« Sergio Grieco (četrti z desne na levo). Več o tem berite na 8. strani današnje številke

HLEVSKI GNOJ IN SLAMA

Odgovor vsem kmetovalcem, ki ob uresničevanju odluka o agrotehničnih ukrepih za pridelovanje pšenice pomešajo zaradi »gnoja in slame«

Sodnik za prekrške in kmetijski referent Občinskega ljudskega odbora v Novem mestu sta pretekli teden zaslišala nad sto kmetovalcev, ki niso hoteli v celoti izpolnjevati odluka o agrotehničnih ukrepih za pridelovanje pšenice. Zagovori zaslišanih kmetovalcev so se v glavnem glasili: »Gnojil sem s hlevskim gnojem, ki ga imam dovolj, in sem mislil, da to zadostuje.« Drugi izgovor je bil: »Domačo pšenico še sejem, ker potrebujem slamo (škopo) za pokrivanje streh in tudi za krmo.«

Sodimo, da je razen zaslišanih še več kmetovalcev, ki so ravnali tako kot zaslišani. Ker pri zaslišanju ni bilo mogoče vsakega posebej poučevati in smo mnenja, da je pouk potreben tudi drugim, smo se odločili, da ga bomo objavili v Dolenjskem listu, ki pride skoraj v vsako kmečko hišo našega okraja.

Sam hlevski gnoj za gnojenje pšenice še ni dovolj!

Načelno je sploh nepravilno pšenico direktno gnojiti s hlevskim gnojem, posebno ne s svežim, nevezanim gnojem. Bolje je hlevski gnoj hraniti za gnojenje krompirja in koruze kot predhodnice pšenici, sami pšenici pa pognojiti z umetnimi gnojili po danih navodilih. Če pa je kdo uporabljal hlevski gnoj kot direktno gnojilo za pšenico, ker ga ima dovolj, mu tega ne more seveda nihče zabraniti. Vendar se naj vsi ti kmetovalci, ki so uporabljali za gnojenje pšenice sam hlevski gnoj, zavestno, da to ni dovolj. To je razvidno iz naslednjega pojava:

Po strokovnih navodilih, ki jih je za letošnje jesensko setev pšenice izdal Kmetijski inštitut Slovenije, je treba pognojiti sorte italijanskih pšenice, ki so določene za novomeški okraj (San pastore, Leonardo, San Marino) z okrog 90 kg čistega dušika, 100 kg čistega fosforja in 90 kg čistega kalija na 1 ha posevka. Z normalnim gnojenjem 30 voz (voz s 1000 kg gnojila) dobrega hlevskega gnojila na damo od 120 do 150 kg čistega dušika,

60 do 70 kg čistega fosforja in 150 do 180 kg čistega kalija na 1 ha. Ko smo gnojili s hlevskim gnojem, smo torej dali pšenici dušika in kalija preveč, fosforja pa 30 do 40 kg premalo. Zato moramo kljub gnojenju s hlevskim gnojem dodati pšenici še fosfornih gnojil, in to 200 do 250 kg žlindre na kislili tleh ali na isto količino superfosfata na tleh, ki imajo dovolj apna. Fosforna gnojila je treba trositi v jeseni, ker se morajo razkrojiti preko zime, da bodo spomladi ob času rasti rastlinam na razpolago. Tisti, ki so za gnojenje pšenice uporabljali svež hlevski gnoj, bodo po morali 1 mesec po setvi pšenice pognojiti zraven fosfornih gnojil še 50 do 70 kg nitromonkala na hektar, ker dušik svežega hlevskega gnojila to jesen še ne bo učinkoval. S hlevskim gnojem pognojene pšenice povedli spomladi ne bodo rabile dodatnega dušika. Spomladi bomo tem pšenicam gnojili z nitromonkalom le tam, kjer bodo pšenice slabo prezele, drugače pa ne, saj so z dobrim hlevskim gnojem dobile zraven kalija tudi dovolj dušika.

Kaj pa slama?

Resnica je, da je na Dolenjskem še veliko s slamo kritih poslopj. Teh poslopj ne moremo čez noč prekriti z opeko, ker opeke enostavno ni ali ni sredstev za nakup. Kmetje naj vedo, da je tudi italijanska sorta pšenice San Marino prav tako kot domača osinkna primerna za »škopo« za kritje streh. Slama te pšenice je dovolj velika, je mehka in primerna tudi za krmo, vendar veliko več rodi kot stare domače sorte. Ta sorta je med drugimi določena tudi za naš okraj in jo bodo v prihodnjem letu morale zadržati nabaviti za vse tiste kmetovalce, ki potrebujejo slamo za kritje streh in za krmo.

Sodimo tudi, da je izgovor, češ da potrebujemo krmo, zelo malo vreden. Živina, krmljena s slamo, ne more uspevati, to je, ne raste in ne daje mleka in je obsojena le na životarjenje. Bolje je gnojiti travnike, kar predvideva tudi od-

lok, in tako pridelati več krme, slamo pa uporabljati za nastilj, za kar je sposobna vsaka vrsta italijanskih pšenice.

Torej je mogoče odlok o agrotehničnih ukrepih za pridelovanje pšenice izpolniti v celoti, saj je ustrezno tudi tistim, ki so imeli morda vzroke za negodovanje nad sprejetim odlokom.

Svetujemo kmetovalcem, da si vsa navodila zapomnijo tudi za prihodnje leto, ker v bodoče ne bo mogoče več upoštevati uvodoma navedenih zagovorov. Sprejeti odloki bodo namreč v veljavi tudi drugo leto in naslednja leta.

D. T.

V Suhli krajini že nad 70 motornih vozil

Po zanesljivih podatkih imamo v Suhli krajini nad 70 motornih vozil in pride že na vsakih 80 prebivalcev eno motorno vozilo. Če ne štejejo kamionov, se lahko z motornimi vozili naenkrat pelje približno 120 ljudi. Zanimivo je, da imamo več avtomobilov kot težkih motornih vozil, mopedi pa zavzemajo več kot polovico vseh motornih vozil.

M. S.

Dopisuje v Dolenjski listi

Pogovor o našem žlahtnem kostanju

Kostanjev gozd — središče vesele jesenskega razpoloženja starih in mladih. Menda ni sadu, ki bi bil v jeseni tako zaželen kakor kostanj.

Pri nas je kostanj nekakšen nadomestek kruha in krompirja, zato sega vse po njem. V mnogih hišah na Dolenjskem si v jeseni privoščijo kuhan ali pečen kostanj, kozarec vinskega mošta in vsa družina je zadovoljna.

Kostanj je pri nas tisto lepo drevo, ki v jeseni ne preživlja samo številne družine na vasi, temveč daje tudi priložnost za prijetno druženje po svojih kosatih gajih, po svojem duhetnem cvetnem vonju, ki opaja dolenjsko ozračje in nuditi kranjskim čebelarjem toliko žlahtne paše. Najbolj je v jeseni, ko nam na široko odpirajo svoje skladišče, skrite v bodičastih sopskih.

Kostanj — castanea vesca — spada v družino skladnic. Njegov sad vsebuje razen dekstrina še škrob, beljakovino, maščobo, rudninske snovi in sladkor.

Domuje v južni Evropi, Mal Aziji in na jugu Kavkaza. Pri nas je poznan od Rimljanov dalje.

Kostanj je drevo sloke in postavne rasti. Doseže do 32 m višine, ima široko razvito krono in dočaka veliko starost.

40 predkonferenčnih sestankov v sevnjski občini

V času, ko se živahno razpravlja o novih oblikah in vsebini dela organizacij Socialistične zveze je bilo v sevnjski občini 40 predkonferenčnih sestankov osnovnih organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva. Na njih so člani Socialistične zveze govorili o najrazličnejših ukrepih, ki jih bodo podvzeli v bodoče, o sestankih, ki bi jih potrebovali, o ustanavljanju podružnic bodočih krajevnih organizacij in podobnem. Poseben poudarek je bil na tolačenju novosti, ki jih je nakazal V. kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije na statutarjih spremembah in prilagoditvah teh zaključkov konkretnim razmeram. Dosedanje razprave po organizacijah so pokazale, da bo verjetno v bodoče 31 krajevnih organizacij, ki bi imele 12 podružnic.

Nabirajte zdravilna zelišča

Lubje: česminovim korenin česminovih palic, bregovite.

Korenine: arnike, beladone, krvavega mlečka, habara, malega divjega janeža, velikega divjega janeža, medvedovih tac, ženjkla, pekoče koprive, srčne moči, bodeče neže, rebrina.

Plodove: česmina, šipka (celega), luščine šipka brez seme, jarebika, brinja sladkega janeža.

Razno: gomolje jesenskega podleska.

Nabirali zdravilnih zelišč in gob si lahko od 17. oktobra dalje ogledajo v skladišču »Gosad« Novo mesto, Slakovca 8, nagradne dobite. Pripravljeni so za VELIKO NAGRADNO ZREBA NJE za nabiranje zdravilnih zelišč in gob, ki bo v Novem mestu prihodnji mesec. Dobitki so naslednji: 1. šivalni stroj »Bazak«, 2. komplet kuhinjske oprema, 3. moško kolo, 4. ženško kolo, 5. radioapar, 6. moška ročna ura, 7. ženska ročna ura, 8. kampan za moško obleko, 9. deset vreč čemena, 10. štedilnik »Gorane«, 11. štedilnik »Gorane«, 12. divan.

ZUHANIEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Se dobra dva tedna in državljani ZDA bodo izvolili novega predsednika, tretjino svojih senatorjev in vse poslance predstavnika doma. Toda glavna pozornost — razumljivo — velja predsedniškim volitvam ne samo zato, ker so predsedniške volitve v ZDA le vsaka štiri leta, ampak predvsem zato, ker je mednarodni položaj prav v tem času zelo slab in je govora celo o obnovljeni hladni vojni. Dosedanji potek 15. zasedanja Generalne skupščine ni tega vtisa popravil kljub pozitivnim prizadevanjem izmenblokovskih držav, ampak ga je kvečjemu še poslabšal.

Kakor je znano, se za predsedniški položaj potegujeta dva razmeroma mlada človeka. Na listi republikancev kandidira sedanji podpredsednik ZDA Richard Nixon, na listi demokratske stranke pa John Kennedy. Čim bolj se bliža usodni datum osmi november, bolj zaigran postaja boj med obema kandidatom in strankama. Zakaj položaj predsednika ZDA je silno pomemben: predsednik ZDA je hkrati poglavar države, predsednik vlade in vrhovni poveljnik armade. V njegovih rokah je združena zelo velika izvršna oblast in čeprav ga pri njegovem odločanju v večini obsegu brzda Kongres, je vendarle on tisti, ki usmerja in oblikuje kratkoročno in dolgoročno politiko ZDA. In prav kar zadeva zunanjo politiko ZDA, je v svetu največ zanimanja. Ali bo novi predsednik bistveno spreminjal dosedanja potek ameriške zunanje politike? Ali se pogledi enega in drugega kandidata občutno razlikujejo in v čem se razlikujejo? Ali je iz dosedanjih izjav obeh kandidatov že možno sklepati na poznejšo politiko enega ali drugega, če bi zmagal na volitvah?

Najprej je treba poudariti, da se v

volilnem boju marsikaj reče in pove, kar se potem ne izpolni ali vsaj deloma ne. Toda če slišimo določne izjave enega ali drugega kandidata o tem ali onem vprašanju, je očitno, da tudi po volitvah ne bo mogoče dosti drugače ravnati ali vsaj govoriti.

Kar zadeva ugled ZDA v svetu, sta seveda oba kandidata prav nasprotnega mnenja. Kennedy poudarja, da je zadnjih osem let, odkar je na oblasti republikanski predsednik z republikansko vlado ugled ZDA stalno upadal. Nixon, ki je bil teh osem let podpredsednik ZDA se seveda ne more strinjati s tem mnenjem, ampak ga odločno pobija.

Republikanski kandidat Nixon opozarja, da imajo ZDA vso pravico pošiljati tudi izvidniška letala nad ozemlje, ker je to v njihovem interesu, v interesu njihove varnosti. Kennedy se vedno — in to precej pogumno — ponavlja svojo prejšnjo trditve, da bi predsednik ZDA Eisenhower lahko obžaloval pri sovjetskimi vladi, da je prišlo do incidenta z letalom U-2. Navsezadnje — trdi Kennedy — se ne bi prvič primerilo, da bi ameriška država nekaj obžalovala (če bi se že ne opravičila).

Kennedy obljublja, da bo, če bo izvoljen za predsednika ZDA, takoj začel priprave za morebitni sestanek na vrhu, medtem ko je Nixon v tem pogledu dosti bolj zadržan. Oba se strinjata, da je treba še okrepiti ameriške

oborožene sile, toda vse kaže, da Kennedy pripisuje večji pomen gospodarski pomoči tujini in ne vojaški kot Nixon.

Tako bi lahko naštevali in analizirali razlike in stične točke med obema kandidatom, toda človeku se nehoti vzbudi vtis, da včasih oba kandidata iščeta sporna vprašanja in skušata ob njih izveči zase volilno korist. Zato včasih sta nasprotja poudarjata in poglobljata, saj se navse zadnje morata v nečem razlikovati, če naj ju ljudje ločijo in se tudi odločijo za enega ali drugega.

Prvič se je zdaj zgodilo, da sta se oba predsedniška kandidata skupaj pojavila pred televizijskimi kamerami in

Kennedy in Nixon

se — v precej hudi časovni stiski in živčnosti — »udarila«. Pri tem pa je javnost, ki je pokazala izredno veliko zanimanje za te nastope, ocenjevala kandidate ne samo po argumentih in odgovorih, ampak tudi po zunanosti. Glode zunanosti pa vse kaže, da se je Kennedy bolje odrezal, vsaj po treh dosedanjih televizijskih razgovorih sodeč. Zadnji bo ta teden.

Dvomljivo pa je, če smo s tem razmišljanjem kaj pridali uganili, kakšna bo ameriška zunanja politika, kakaj ta ni odvisna samo od izjav obeh kandidatov. Sodeč po sedanjem napetem položaju, do ublažitve gotovo ne bo prišlo takoj. Tudi po izvolitvi novega predsednika se utegne položaj še nekoliko zostriti, preden se bo začel boljati.

Kratke Z RAZNIH STRANI

Na ženevski konferenci o prepovedi atomskih poskusov so se sporazumeli o činu osnutka pogodbe o prepovedi atomskih poskusov in o dodatku k temu osnutku. Predstavniki treh veliki so se dosegli sporazumeli o osnutku uvoda k sporazumu, o osmestih členih sporazuma in o dveh dodatkih. Celotni sporazum o prepovedi atomskih poskusov bo obsegal 24 do 25 členov in tri dodatke.

V Turčiji se je začel proces proti članom bivelega turškega režima. Po dnevno nem zaslišanju je bila obravnavana za dva dni prekinjena in se je nadaljevala v sredo.

Predsednik kubanske vlade Fidel Castro je v štiriurnem govoru po televiziji izjavil, da so v zadnjih dveh mesecih na Kubi urešili glavne cilje in program njegovega gibanja »26. julija Castro je dejal, da se je revolucija nadaljevala kljub pritisku od zunaj.

Po najnovejših poročilih je spet prišlo do nesoglasij in trenja med kanclerjem Adenauerjem in zahodnonemškimi ministrom za gospodarstvo Erhardom. Vzrok za nesoglasje je odločanje kanclerja o pomembnih gospodarskih zadevah (odpoved trgovske pogodbe z vzhodno Nemčijo med drugim brez posvetovanja z Erhardom).

Kršnakoedemokratska stranka se trudi, da bi to nesoglasje čimbolj skril pred javnostjo, ker se boji, da bi utegnili spet med Adenauerjem in Erhardom škodovati stranki na volitvah.

V Tokiu so bile velike demonstracije v protest proti umoru predsednika socialistične stranke Asanuma. Politično so obdolžili, da je bila dogovorjena s skrajnimi desničarskimi elementi, zapleteni v umor socialističnega voditelja.

Sovjetski ministri predsednik Hruščev, ki je vodil sovjetsko delegacijo na XV. zasedanju Generalne skupščine OZN, se je vrnil v Moskvo.

JOŽE LIKAR

Kdo bo investitor?

O gradnji novega gasilskega doma v Novem mestu je že razpravljali ObLO v Novem mestu na seji avgusta letos. Dom je prvi pogoj za ustanovitve poklene gasilske enote, ki je v našem okraju že zelo potrebna. V zadnjih petih letih so povzročili požari v okraju 374 milijonov dinarjev škode, gasilci pa so z uspešnim gašenjem očevali približno dve milijardi dinarjev imovine. Povzročena škoda bi bila mnogo večja, če bi pristili še izgube na narodnem dohodku zaradi zastojev v proizvodnji, ki jo povzročijo požari. Tudi gospodarnost nas sili k ustanavljanju poklene gasilske enote. Prostovoljne gasilske enote, raztresene po vsem okraju, kljub vrhovnemu tošu dobre volje pogosto zaradi zastarele opreme ne morejo učinkovito posredovati. Sorazmerno majhna sredstva okrajnega gasilskega sklada — 4 milijone 200 tisoč din na leto — se izgube, razdrobljena na majhne zneske, da si nobeno PGD ne more učinkovite opomoči. Tak način pomoči gasilski službi (občne stoji popolnoma ob strani) je neučinkovit, da ne rečemo — celo zgrešen! Poklena gasilska enota — s sredstvi sklada bi jo lahko v enem letu dobro opremili — bi z dobro izveščanim moštvo lahko učinkovito posredovala pri vsakem požaru, prostovoljne enote pa bi ji pomagale. Požarov je vsako leto več; leta 1954 jih je bilo 81, lani pa že 116. Poklena gasilska enota bi združevala stalno dežurno službo, hkrati pa bi razen stanovskih nalog skrbela za strokovno vzgojo gasilcev in prostovoljnih društev ter s sistematičnimi pregledi in popravili njihove opreme pomagala pri vzdrževanju pripravljenosti.

Za gradnjo gasilskega doma je DOZ ponudil 60 milijonov dinarjev sredstev v obliki posojila za dobo 15 let. Kot investitor gradnje je predlagana novomeška občina. Na prvi pogled je to razumljivo, občina pa se te »časti« brani; priznati moramo, da upravičeno. Investitor mora namreč kriti vse primanjkljaje, ki se kaj radi pojavijo med gradnjo zaradi rastočih cen gradbenih storitev. Izkušnje nas uče, da občina ostane v takih primerih osamljena. Nedvomno tudi OLO kot investitor ne pride v poštev, saj je gasilski dom v celoti zadeva zainteresiranih občin. Na nedavni seji gradbenega odbora za gradnjo doma je bil zato ponovno izdelan predlog (tako kot na občinski seji), naj bi bil investitor okrajni gasilski sklad ali pa okrajna gasilska zveza. Prepričani smo, da bodo člani UO okrajnega gasilskega sklada ta predlog podprli in da v razpravi ne bodo prišli do izraza razne lokalistične težnje, češ zakaj pa ne bi bil dom pri nas, v našem mestu ali občini. Največ požarov je vsako leto v novomeški občini; če dom gradimo tam, je tudi dostop gasilskih avtomobilov po lepih cestah na avtomobilsko cesto najlažji. Prav v občinah Trebnje, Videm-Krško in Brežice, ki leže ob njej, pa je vsako leto večina požarov v okraju. Po predračunu bo stal dom 73 milijonov dinarjev, zbrati je treba še 13 milijonov, ker jih DOZ ponuja le 60. Občine in podjetja so akcije za gradnjo doma dolžni podpreti, zato zbirajo sredstva za soudeležbo gotovo ne bo povzročalo težav. Za razpravljanje o investitorju in zbiranju sredstev preostane zelo malo časa, saj nam DOZ sredstva ponuja še dovolj dolgo in se kaj lahko primeri, da jih bo umaknil. Poudarjamo pa, da so pogoji za 15-letno odplačilo sorazmerno težki, saj so razvitejša področja dobila enaka posojila za dobo 30 let.

Pri pokopališču, na sejmišču, v Bršljinu?

Se nekaj besed o lokaciji doma. Občinska komisija za urbanizem v Novem mestu je določila prostor pri novomeškem pokopališču. Ta ni najprimernejši, ker bi stal dom ob nepreglednem cestnem ovinku, ki onemogoča hiter dovoz na cesto. Tudi gradnja bi bila tam zaradi zemeljskih del in drugih težav za 1 milijon 700 tisoč din dražja. Če upoštevamo še to, da je cesta tam na sestanek dni popolnoma zaprta z vprežnimi vozovi, ker je v neposredni bližini sejmišča, lahko lokacijo ocenimo kot neprimerno. Predlagani sta še dve. Prva je za gradnjo na sejmišču. Ta rešuje problem nepreglednega ovinka in vprežnih voz, ker bi bilo v tem primeru treba sejmišče takoj premeštrati drugam, je pa od vseh tudi najcenejša. Po drugem predlogu bi gasilski dom gradili v Bršljinu, pri žagi SGP Pionir. Dom bi v tem primeru stal v industrijskem središču, ki se bo v Bršljinu razvil, nevarnost požarov pa je tam največja.

Prepričani smo, da z urbanistično komisijo ne bo težav, saj imamo tri predloge. Sestavek pa objavljamo v želji, da bi bila o problemu gradnje gasilskega doma seznanjena širša javnost, ima hkrati pravico povedati svoje mišljenje.

Nevihita, ki ni škodila

Zapisek s sestanka kolektiva Industrije perila v Novem mestu

Kolektiv Industrije perila v Novem mestu je v zadnjih dveh letih preživel več neviht, 280 delavk dan za dnem sed v novomeškem in kostanjevskem obratu za stroje in šiva perilo. To so gospodinjice, matere in smekča dekleta. Bolj kot kdorkoli drug občutijo težo življenja, saj jih, ko se vrnejo domov, čaka še kup gospodinskih opravkov.

V majhnih, neprimerljivih prostorih poteka že deset let zaigran boj za povečanje proizvodnje. Kolektiv gostuje v stavbi, ki je last Trgovskega podjetja ROG, Novo mesto, in se že vrsto let trudi, da bi bil izprazen prenos lastništva, saj podjetje-lastnik ne uporablja več nobenega dela stavbe zase. Navzlic neštetim prošnjam, razgovorom in posredovanjem problem do danes še ni rešen. Kolektiv Industrije perila je v stavbi, katere tri četrtine že vrsto let uporablja le kot najemnik. Morda ne bo odveč, če bo o zadevi resno razpravljali občinski zbor proizvajalcev.

Ogledimo si še proizvodnjo. Leta 1948 so v Industriji perila predelali 160.525 kv. metrov blaga in naredili za 7.714.000 dln vrednosti. Do lani je proizvodnja narasla na 990.412 kv. metrov predelane blaga v vrednosti 569.936.000 dln. Plan proizvodnje za prvih devet mesecev

cevi je letos dosežen, upoštevaje kvadratno merilo predelane blaga 65-odstotno, po vrednosti pa skoraj 74-odstotno. Najpoudarimo še to, da so v prvih devetih mesecih letos naredili za 51.619.000 dln več kot v enakem razdobju lani, produktivnost pa se je letos povečala za približno 10 odstotkov. Podjetje je razen tega prodalo vso zalogo nekurannega blaga, ki je do letos pomenila zanj veliko breme.

Lani je kolektiv na sestanku izrekel nezaupnico tedanjemu direktorju. Vzrok? Delavke so sušile o visokih reprezentančnih st. šk. o tem, kako se je direktor vozil z zastopniki tujih firm na kosila in večerje ter zapravil njihov denar. Zakaj vse to? Njihovi prejemki so še danes zelo majhni, zato je nekaj tisočakov, porabljenih v takšne namene izžvalo v njih upravičeni odpor.

Po odhodu prejšnjega direktorja je Občinski ljudski odbor priiskrbel novega. Do tu je vse v redu in prav, toda stare napake so se ponovile. Problem Industrije perila namreč ni bil v direktorju in v nezdravi notranjih odnosih. Oboje je bila posledica preživetega mednega nagajevanja delavk. No vi direktor je nazval temu, da se je gospodarsko stanje po njegovem prihodu znatno iz-

boljšalo, pomenil nov kamen spopike za kolektiv. Po njegovih izjavah sodimo, da mu je občina brez vednosti kolektiva obljubila prevelike koncesije. Razen redne mesečne plače je tu še dodatek za ločeno življenje, visoka kilometrina, sredstva, ki mu jih je kolektiv posodil za nabavo osebnega avtomobila, plačan obisk pri družini dvakrat na teden v Ljubljani in še vrsta problemov. Govorice o tem so se med delavkami širile, neznanji problemi so dobivali ogromne oblike in povzročali nezadovoljstvo. Pri vsem tem pa se direktor nenehno sklicuje na neko pogodbo, katere ničje v kolektivu še ni videl, on pa trdi, da mu prav ta pogodba daje takšna in takšna pooblastila.

Organi delavskega samoupravljanja v podjetju tem težavam dolgo niso bili kos. Na zadnjem sestanku kolektiva pa je pretekli četrtek predsednica delavskega sveta v poročilu na štete napake z nemajhnim odločnostjo prikazala kolektivu. Vse kolektiv je nato kot javna tribuna sodil in razsodil.

Ugovorili so, da kolektiv že dolgo razpravlja o nagajevanju po učinku, ki nazivlje temu še ni uvedeno. Ugovorili so, da upravnvo vodstvo podjetja je vse preveč zamajevalo s prikazovanjem številnih težav v

ostalih podjetjih sorodnih strok in s podcenjevanjem svojega podjetja. Morda prav zato, ker se boje. Sistem nagajevanja po učinku bo namreč odpravil močno razvelo komandantstvo in »žandarje«, ki v podjetju še živijo, kot smo lahko razbrali iz razprave.

Kolektiv se je odločno izrekel za nagajevanje po učinku. Z dosedanjim proizvodnjo so delavke dokazale, da so dobre proizvajalke, saj so v res nemogočih pogojih 15 let nenehno dvigale proizvodnjo. Ta njihova dosedanja trdnost je porok, da se bo Industrija perila razvijala toliko bolj v pogojih nagajevanja po učinku. Tedaj pa, prepričani smo, tisočaki, porabljeni za reprezentanco, in sorazmerno visoki prejemki vodilnih uslužbencev ne bodo več problem, saj bo delavka vedela, da je za svoje delo tudi ona prejela pošteno plačilo.

Milos Jakopce

Gr.

Lado Lamut: Večerne senice v Kostanjevici

ZGODOVINSKI 21. OKTOBER V KOSTANJEVICI NA KRKI

Kostanjevičani so bili zvesti sodelavci NOB, kljub temu, da je bilo njihovo mesto vsa štiri leta zasedeno od okupatorja. Edini prehod je bil preko mostu, ki je bil vedno zastražen. V mestu pa so bili iznajdljivi aktivisti ter so mimo vseh straž nosili partizanom v Gorjanec orožje, municijo, sanitetni material in drugo.

21. oktober bo ostal še dolgo v spominu našim ljudem zaradi zgodovinskega dogodka. Na ta dan leta 1943 so Nemci zbrali v mestu vse moške in jih odpeljali proti Malencam. 25 nedolžnih žrtev, ki so bile od bega že vnaprej določene, so Nemci v dveh skupinah postrelili. Nekaj moških so odpeljali na delo na Rako, ostale pa pustili domov.

Veliko jih je padlo na tej poti. Življenja

jim ne moremo vrniti, zato pa čuvajmo vse tisto, za kar so oni dali življenje. Da bi ostal prostor, kjer je izkvarčevalo 25 žrtev, v spomin bodočim pokolenjem, organizira Krajevna organizacija ZB Kostanjevica s pomočjo Okrajnega odbora ZB postavitev skromnega spomenika. Da bi komemoraciji lahko prisostvovali svoji padli, bori in aktivisti Dolenjske, bo svečanost 23. oktobra 1960, ob 9. uri dopoldne na Malencah. V programu je govor in odkritje spominske plošče, deklaracije ter petje.

K odkritju vabimo svoje in aktiviste izpod Gorjanec.

KRAJEVNI ODBOR
ZVEZE BORCEV V KOSTANJEVICI

VINICA - leta 1943

Tedaj se je italijanski fašisti povsem razgall. Teror, ubijanje zavednih domačinov, množično odpremljanje prebivalstva v internacije in požiganje domov za vednih sinov velike narodne revolucije je bila naslada zatiralcev slovenskega življa. Da bi bile rane Vinčanov in prebivalstva okoljskih naselij še ščednejše in še bolj pekoče je poskrbela izdajalska duhovščina. Iz svojega brloga na Vinici sta namreč domaća duhovnika vodila belogardistično sveto, ki je imela postojanke v bližini Vinice v Hrastru ter Stari in Novi Lipi. Ta izdajalska banda ima na vesti številne žrtve, saj je zverinsko pobila nekaj najpomembnejših borcev NOV. Fašisti so ob podpori domačih izdajalcev hoteli na Kolpi razdvojiti dva bratska naroda ter so skušali tudi vzpostaviti umetno mejo.

Se istega leta so fašisti pobrali šila in kopita in z njimi so se odpravili tudi »bele hijene«.

V oktobru mesecu je bilo, ko so se nemški nacisti s pomočjo ustašev namenili, da vderijo preko Kolpe in pokore že svobodno belokranjsko ozemlje. Omenjene enote pa so na Vinici našlele na izredno močan odpor, ki so ga nudili partizanski enote ob podpori vinjskega in okoliškega prebivalstva. Tri dni in tri noči je trajal boj ter po vdoru v Belo krajino pri Gribljah se je posrečilo sovražnikom prodreti do Vinice. V tem boju je padlo več domačinov, požarana sta bila še sela in velik del Vinice.

V spomin na dni omenjene veličastne borbe praznuje Vinica 21. oktobra svoj krajevni praznik.

VINICA - danes

Področje Vinice je razširjeno območje, saj zajema okoli 6.000 hektarov površine s približno 2 tisoč prebivalci. To območje je izrazito kmetijsko, vendar velovita in kamnita kraška zemlja ne nudi pogojev za amon razmah poljedelstva. Povolnejše so prilike za živinorejo in sadjarstvo. Za živinorejo pa je potrebna dobra krmna baza, ki zahteva iz-

boljšanje košenice ter več detele in krmnih rastlin. Manj vredne površine so primerne za ureditev nasadov orehov, češenj in kostanjev. Dandanes se primanjkuje strjenih sadovnjakov, saj je sadno drevje posajeno le okrog gospodarskih poslopj in še to je v pretežni večini zanemarjeno in premalo čisteno. Nujno je poživiti delovanje Kmetijske zadruge, ki naj bi postala žarišče kmetijskega razvoja na tem področju.

Obtislivo je še zelo slabo razvito. Projekt za gradnjo mizarne, kolarske in kovarske delavnice na Vinici je že pripravljen in občinski ljudski odbor Črnomelj bo skušal v najkrajšem času urediti finansiranje gradnje. Na tem pa je treba pripomniti, da je imel do sedaj mizarški obrat na Vinici zelo ugodne razmere za svojo ureditev in razmah ter bi kolektiv če bi postavil interese skupnosti pred interese posameznikov, že lahko ustvaril dovolj lastnih sredstev za soudeležbo pri najetju investicijskega posojila za novo gradnjo.

Obiščna moška delovna sila ima možnosti zaposlitve v rudniku Kanjžarici, saj prevaža rudniški avtobus redno svoje delavce na relaciji Kanjžarica - Sinji vrh.

Še pred nekaj leti je imela Vinica zelo slabe prometne zveze. Čeprav je bil opuščen načrt za železniško progo Črnomelj - Vinica, v prvotni fazi imela Vinica dnevno eno avtobusno zvezo z Novim mestom in eno direktno z Ljubljano. Potrebna pa bi bila še ena zveza, in sicer odhod v Ljubljano zjutraj povratek pa zvečer.

Precej pereče je vprašanje pekarne na Vinici, vendar bi moralo pri reševanju tega pokazati več zanimanja prebivalstva samo. Na Vinici je popolna osamljenost osnovna šola. Pouk pa je otežkočen ker manjka prostorov, kajti v še nedograjeno šolskem poslopju so bile do lani komaj tri učilnice, ki so nudile le 0,9 kvadratnega metra prostora na učence. Lani je bila dograjena še ena učilnica in stanovanjska stavba za prosvetne delavce ter zdravilnica.

S priselitvijo zdravilnice je prebivalstvo vinjskega območja veliko pridobilo, saj ni več potrebno iskati zdravniške pomoči v 17 kilometrov oddaljenem Črnomlju. Domača zdravstvena postaja nudi redno zdravniške usluge.

Ob Kolpi pod vinjskim gradom sedaj graje camping. V prihodnji sezoni bo tu prijetna turistična postojanka. Prav turizem naj bi preoblikoval zunanji videz Vinice. Številni partizanski bori in popotniki, ki so prešli ta predel Bele krajine vedo, da nudi Kolpa s svojimi deloma skalnatimi deloma zelenima bregovima ter številnimi obrežnimi mlinj in žagami zelo pestro sliko. Camping bo zjel prostor med dvema jezovoma, kjer bo na razpolago globoka in plitva voda, tako da bo zadovoljilo slehernega kopalca. Letovišarji bodo lahko poleg kopanja tudi ribarili in delali izlete v bližnje okolice. Sedaj je že dograjena glavna stavba namenjena za gostišče, in žirnalnik vode. Dostop do kopalca je izdelan, grmovje in

Mladina v Loki

bo razgibala dejavnost

Verjetno bo ravno predvidljeni sestanek v aktivu Ljudske mladine v Loki pri Zidanem mostu bistvene važnosti za nadaljnje delo tega aktivja. Znano nam je, da je v prejšnjih letih mladina v Loki prednjačila s svojo pestro dejavnostjo. Tega sedaj ne bi mogli trditi. Kje je vzrok? Mladina ni iskala dovolj pomoči pri občinskem vodstvu Ljudske mladine v Sevnici, od ostalih organizacij na vasi ni dobila podpore. Na dobro obiskanem predvidljenem sestanku, ki so se ga udeležili tudi predstavniki občinskega komiteja Ljudske mladine iz Sevnice, so mladinci razčistili vse nejasnosti, se pogovorili o svojem delu in napakah in na koncu sprejeli program, ki obeta dosti večjo živahnost. Aktiv v Loki se bo kmalu povzpnil na visoko mesto v sevnjski občini.

sa.

drevje na bregu razredčeno, struža očistena. Do sezone bodo postavljene kabine ter urejena solnarna in igrišča, črnomaljska podjetja in ustanove pa bodo postavile vrsto letnih hišic, namenjnih za oddih delovnih ljudi.

Za napredek Vinice in povečanje turističnega prometa bodo morale poskrbeti prav vse družbene organizacije.

-pb-

● Semiški obrat Industrije za elektrovezve iz Ljubljane je doslej proizvajal le papirne kondenzatorje za radijsko in telefonsko industrijo, letos pa so začeli izdelovati še stirofleksne kondenzatorje, ki jih prav tako potrebuje radioindustrija.

● Industrija obutve v Novem mestu je od kanca septembra uresničila že 82 odstotkov letnega plana. V primerjavi s tridesetletjem minulega leta so letos proizvedli dobrih 21 tisoč parov čevljev več. Računajo, da bodo plan dosegli že sredi decembra.

● Tovarna zdravil KRKA je od planirane milijarde dinarjev za vse leto dosegla v devetih mesecih že 970 milijonov dinarjev realizacije. Prav te dni pa so letni plan tudi že v celoti izpolnili. Kolektiv je sklenil plan povišati za 300 milijonov dinarjev. Podatki kažejo, da so letos proizvedli v trideset letih več kot lani vse leto.

● NOVOLES je v devetih mesecih uresničil že 80 odstotkov letnega plana. V primerjavi z minulim letom so proizvodnjo povečali za več kot enkrat. K temu je največ pripomogel novi obrat vezanih plošč v Straži. Omenje vredno je tudi povečanje proizvodnje v žagarskih obratih in obratu lesne galanterije. Zlasti v žagarskih obratih so proizvodnjo v zadnjih treh mesecih celo podvojili.

● KREMEN je do konca septembra proizvedel 45.950 ton nekovinskih rudnin in tako uresničil že dobrih 88 odstotkov letnega plana. Po vrednosti je bil letni plan realizacija ob koncu septembra za 25 milijonov dinarjev že presežen. Tako so letos proizvedli skoraj 14 tisoč ton nekovinskih rudnin več kot lani. Povečali so tudi izvoz kvarcita. Medtem ko so ga lani vse leto izvozili le 300 ton, so letos v devetih mesecih izvozili že 3.500 ton kvarcita.

● Letne konference aktivov LMS v okraju so se že prižele. Na vasi in v podjetjih potekajo zdaj predvidljivi sestanki, medtem ko so letne konference na nekaterih srednjih šolah že imele. V aktivih LMS bodo volili ta in prihodnji mesec, okrajna konference bo pa konec januarja 1961.

-oš.

Večjo njivo bi radi

Enoletno tekmovanje pionirjev v Suhj krajini je dalo razveseljive rezultate. Številni pionirski krožki so bili zelo delavni; sploh je pionirska dejavnost povsod na zavidi ljudi. Celotno večja komunalna dela niso šla mimo njih.

V Žužemberku so pionirji kopali za vodovod jarek k šoli; na Dvoru so uredili večje igrišče, v Smihelu in Ajdovcu so pomagali pri asanaciji šolskih vodnjakov, na Selhi pri Šumberku so pomagali graditi gasilski dom, v Prevolah pa pri elektrifikacijskih delih in urejanju okolja šole, drugod so pogozdovali itd. V času tekmovanja sta bili ustanovljeni tudi pionirski zadrugi v Žužemberku in na Dvoru. Pionirji združujeta so tudi med po-

čiznicami delali na šolskih vrtovih.

Uspehi enoletnega tekmovanja niso pustili sledov le na urejenih vrtovih in lepem okolju šole, na opravljenih komunalnih delih, v tehnični delavnici itd., temveč tudi v delovni pripravljenosti pionirjev, ki jo vidimo v letošnjem šolskem letu. Tako bi radi zraven vrta imeli še večjo njivo, da bi oskrbovali nasade. Pionirji iz žužemberške šole so že izrazili željo, da bi jim ljudski odbor dal v upravljanje večjo njivo.

M. S.

MALI OGLASI V
DOLENJSKEM LISTU.
ZANESLJIV USPEH!

Veliko možnosti za idejno-vzgojno delo med mladino

Ideološka komisija pri OK LMS Novo mesto pripravlja za letošnje sezono obširen načrt idejno-vzgojnega dela za mladino. Idejno-vzgojno delo se bo v glavnem odvijalo v dveh smereh:

I. Idejno-vzgojno delo za najširši krog mladine - izvajanje predlaganih ciklusov (skupno 27) z več kot 50 temami, mladinske tribune, debatni krožki itd.

II. Izobraževanje in vzgoja mladih družbenih delavcev in aktivistov Ljudske mladine (seminarji, mladinske politične šole, marksistični krožki itd.).

Vsaka smer ima svojo nalogo, obe pa naj mladini nudita

takšno udejstvovanje, kot si ga želi. Seveda pa številni dogodki po svetu in naš družbeni razvoj zahtevata od vodstev, da nanje reagirajo in jih tolmačijo mladini. Zato ne smemo tega izvajati sprejete programa, ampak ga moramo neprestano dopolnjevati. Tako bomo ustregli željam širokega kroga mladine, ki se živo zanimajo za vsa vprašanja doma in v svetu.

Konkreten plan: v vseh več-

jih občinskih centrih je treba organizirati večerne politične šole, po možnosti organizirati šole za življenje (predavanja na šolah in delovnih kolektivih). Delo marksističnih krožkov na šolah že teče. Aktivni LMS bodo imeli na razpolago predavanja na občinskih komitejih (v obliki skript ali pa pomoč s samim predavateljem). V mesecu januarju bosta organizirana dva seminarja, in sicer za predsednike klubov

mladih proizvajalcev in za predsednike sekcij mladih združenikov. V vseh občinskih središčih pa bodo po končanih volitvah novih mladinskih vodstev posebni seminarji za vodstva aktivov LMS.

Plan idejno-vzgojnega dela je zelo pester in kolikor ga bodo uspeli realizirati, bo velik napredek pri ideološki vzgoji mladih ljudi.

Sd

V tekmovanju pionirjev: Podzemelj prvi

Občinska komisija za tekmovanje pionirjev in mladih združnikov v Metliki je pred dnevi pregledala delo tekmovalnih enot. Prvo mesto je prisodila marljivim pionirjem iz Podzemlja, drugo Metliki in tretje pionirjem iz Božakovega. Ogledno si delo prvih dveh!

V Podzemlju je bil načrt dela celo presežen, zlasti v kmetijski proizvodnji, ker so dobili večje zemljišče, kot so pričakovali. Za ustanovitev kmetijske zadruge so se pripravljali že v zimskih mesecih; v maju pa so jo ustanovili. V njej so skoraj vsi pionirji. Sadni vrt so skoraj vsi pionirji. Na njem so zasadili 24 novih jablan. Na šolskem vrtu so se učili cepčenja. Pomoč so jim radi nudili kmetijski strokovnjaki iz Gradača in Črnomlja.

Dejavnost pionirjev se je kazala tudi v drugih aktivih: pogozdili so 3,5 ha zemljišča pri Dobravcih, obrabli so hmelj, sodelovali pri asanaciji šole. Pionirji redno oskrbujejo grobove padlih borcev.

Da bi si znanje razširili, so si ogledali velike plantažne nasade gozdov, meliorizacijo stelnih površin, obnemem so videli razne kmetijske stroje. Ogledali so si tudi tovarno BETI in Belokranjski muzej v Metliki. — Na šoli je organiziranih devet krožkov. Za prizadevno delo je bil tehnični krožek nagrajen.

Tudi meliški pionirji so bili pridni. Od občine so dobili pol hektarja zemljišča, zasadili so ga s slivovimi sadikami. Obdelovali so ročno, ker za stroje

Gostovanje senovških pionirjev

V nedeljo so gostovali v Sevnici pionirji s Senovega in se pomerili v šahu in nogometu. Nogometna tekma je potekala v prijetnem vzdušju in se je končala z rezultatom 1:1; šahovski dvoboj, pa se je končal s prepričljivo zmago gostov 4:1. Tako tekmovanje bi morali še prirediti, če hočemo vzgojiti dober naraslo.

Zadnja leta je v Spodnjem Posavju vedno več zanimanja za šport.

A. F.

V Novem mestu: Mladinski klub OZN

Na pobudo mladine iz Novega mesta je bil pred dnevi pri Občinskem komiteju LMS Novo mesto ustanovljen mladinski klub OZN. Mladinski klub OZN niso množična organizacija, pač pa združujejo mlade ljudi pri spoznavanju mednarodne in domače politike in podpori naporov za mir med narodi.

Ob ustanovitvi kluba so se dogovorili, da bodo proslavili 24. oktober, dan združenih narodov, z akademijo, na kateri

bodo nastopili tudi študenti azijskih in afriških držav, ki študirajo v Ljubljani. Delo bo obsegalo predavanje za člane kluba in ostalo mladino. Začasno imajo svoj prostor v mladinski sobi na Občinskem komiteju LMS. Za mladinski klub OZN je zanimanje tudi v drugih krajih.

sd.

Josip Vidmar odlikovan

V soboto je predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko izročil predsedniku Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josipu Vidmarju Red junaka socialističnega dela, s katerim ga je ob 65-letni odlikoval predsednik republike Josip Broz Tito.

POJASNILO

V sestavek »Postenost in petnost odstotkov«, ki smo ga objavili v našem tedniku letos 22. septembra, se je zaradi malomarnosti dopisnika vrnila neljuba pomota; ni namreč res, da bi Majda, ki je izgubila večjo vsoto denarja, po tem ni hotela izplačati pripadajoče nagrade poštenj najditeljci bila zavoljo tega »dvanaest ur v brezplačnem stanovanju«. Po njeni izjavi je bila sicer zavoljo zavade zaslišana, vendar je trajalo zasliševanje le 20 minut, ni pa bila zaprta 12 ur. Na njej željo gornjopodatek s tem popravljamo, medtem ko smo pri dopisniku ukrevali potrebne korake.

sd.

Uredništvo

VSEM VINČANOM IN PREBIVALCEM O KOLISKIH VASI ČESTITAJO
ZA KRAJEVNI PRAZNIK — 21. OKTOBER:

Kmetijska zadruga VINICA

KRAJEVNI URAD

OSNOVNA ORGANIZACIJA ZKS

VAŠKI AKTIV LMS

KRAJEVNI ODBOR ZROP

KRAJEVNI ODBOR RK

LOVSKA DRUŽINA

KRAJEVNI ODBOR SZDL

KRAJEVNI ODBOR ZB

KRAJEVNI ODBOR ZVVI

KUD »OTON ŽUPANČIČ«

GASILSKO DRUŠTVO

RIBIŠKA DRUŽINA

KOLEKTIV

Trgovskega
podjetja

OTOK v Kostanjevici
na Krki

s poslovalnicami:

KOSTANJEVICA - PREKOPA - PODBOČJE - ŠUTNA
- ČRNEČA VAS

ČESTITA ZA KRAJEVNI PRAZNIK VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN SE JIM
SE VNAPREJ PRIPOROČAI

Vsem kolektivom v podjetjih in ustanovah, vsem delavcem in uslužbencem, kmetom in drugim delovnim ljudem na področju Kostanjevice čestitamo za krajevni praznik in želimo, da bi se še nadalje trudili za napredek in razcvet našega mesta!

KMETIJSKA ZADRUGA - Kostanjevica

Krajevni odbor - Krajevni odbor SZDL - Osnovna organizacija ZK - Krajevni odbor ZB - Vaški aktiv LMS - Krajevni odbor ZVVI - Krajevni odbor ZROP - Prosvetno društvo »Lojze Košaka« - Krajevni odbor RK - Gasilsko društvo - Društvo prijateljev mladine - Lovska in ribiška družina.

Ideološko izobraževanje

naj bo sestavni del vsakdanjega idejno političnega boja v graditvi socialističnih družbenih odnosov

Tovarišice prof. Emo Musar smo naprosili, da bi v imenu ideološke komisije pri Okrajnem komiteju ZKS v Novem mestu odgovorila na nekaj vprašanj s področja ideološkega izobraževanja v okraju. Smo že sredi živahne sezone vsesplošnega izobraževalnega dela, ki kaže v primerjavi s prejšnjimi leti precejšen napredek, hkrati pa opozarja, da je treba na nekaterih problemih še posebej opozoriti, da bi bili lahko uspehi tem važnem področju našega dela taki, kot si jih želimo.

1. Kakšen je program ideološke komisije za jesensko in zimsko obdobje oz. za leto 1960/61? Kako je vsklajen s potrebami na terenu, kako delajo občinske komisije, kako skratka v praksi usreščujoče program?

Ideološko delo se v letošnji sezoni začne pravčasno, ker so prizadevanja za izdelavo programov stekla že v juniju, tako da so bile organizacijske in tehnične priprave ob začetku sezone v glavnem zaključene. Ideološke komisije občinskih komitejev so v večini primerov sestavljale program skupno z delavskimi univerzami na osnovi potreb in problemov svojega področja in ob upoštevanju potreb družbenega razvoja, ki zahteva vedno aktivnejše in uspešnejše sodelovanje članov ZK in vseh državljanov v vedno širšem mehanizmu socialistične demokracije. Zato programi ideološke vzgojne dela za letošnjo sezono mnogo globlje kot doslej izhajajo iz idejnih problemov komunizma in se tako neposredno vključujejo v prizadevanja socialističnih sil za prenavljanje nepravilnih vrednoten družbeno ekonomskih in političnih dogajanj ter za vedno močnejša uveljavljanja socialističnih stališč pri samostojnem reševanju družbenih problemov svojega področja.

Kot uvod v intenzivnejše ideološko vzgojno delo letošnje sezone je okrajna ideološka komisija v prvih dneh sep-

tembra organizirala tridnevni seminar za ravnatelje in upravitelje srednjih, strokovnih šol in popolnih osemletk o idejno vzgojnih vrednotah pouka posameznih predmetov, o njihovi vlogi, pomenu in smotri pri oblikovanju znanstvenega svetovnega nazora in pri usposabljanju za marksistično ocenjevanje in vrednotenje pojavov in dogajanj z namenom, da sproži intenzivnejše prizadevanje prosvetnih delavcev za izpolnjevanje vsebine pouka v smeri zahtev reformirane šole. Predavanja tega seminarja bodo prejele vse šole v okraju, da bodo mogli vsi prosvetni delavci to snov prestrudirati in uspešneje dosegati idejnovzgojne smotre pouka.

1. oktobra je začelo delati 6 večernih političnih šol, od tega v Vidmu-Krškem z dvema oddelkoma in šola v Sevnici z oddelkom v Krmelju. Vsekakor je treba pozdraviti pobudo članov ZK in Krmelju in jih dati za vzgled osnovnim organizacijam v večjih gospodarskih organizacijah. Delo šol bo letos organizacijsko trdnješe in vsebinsko bogatejše, saj so za nami že dveletne izkušnje. Razen tega so šole dobile statut,

ki ga sicer letos še ne bo možno v celoti realizirati, vendar je s tem dana osnova, ki v večji meri priteguje skrb družbenih in političnih činiteljev za politično šolstvo v občini.

Programi se sicer bolj kot lani usmerjajo v ideološko vzgojno delo med mladino in v delovne kolektive, čeprav nas v celoti še ne morejo zadovoljiti. Seminarji z novosprejetimi člani ZK, z vodstvi mladinskih aktivov, marksistični krožki na srednjih šolah, ciklusi predavanj s tematičnim NOB, gospodarstva in političnih dogajanj v svetu kažejo, da ideološke komisije vedno bolj spoznavajo, kdaj in kje je treba začeti oblikovati mlade, razvijajoče se subjektivne sile, ki postajajo in bodo postale najtrdnješa opora družbenega napredka. Seveda ti programi puščajo ob strani še precejšen del mladine, toda z uveljavljanjem idejnovzgojnih komisij občinskih komitejev LMS in ob pobudi in iniciativi mladinskih aktivov samih bo to delo že v letošnji sezoni zavze-

lo večji obseg kot je predvideno v programih.

Ideološko vzgojno delo v delovnih kolektivih pomeni predvsem začetek načrtnega seznanjanja naših proizvajalcev z osnovnimi problemi podjetja kot gospodarskega organizma, vključenega v komunizem in celotno socialistično skupnost. Seveda tu iz objektivnih razlogov ne gre pričakovati naglih in zelo vidnih uspehov, vendar prvi koraki so storjeni, vztrajno, prizadevno in trajno delo na tem področju pa bo dalo tudi trajne rezultate.

Ce k temu pristajemo še običajni seminarji za usposabljanje organov delavskega in družbenega upravljanja, cikluse predavanj o socialistični preobrazbi vasi, ekonomiki FLRJ, mednarodnih problemih potem lahko ugotovimo, da postajajo ideološke komisije v svojem delu vedno bolj samostojne, se poslužujejo širših in bolj pestrih oblik dela, pritegujejo vedno širši krog državljanov in prilagajajo vsebino potrebam komunizma.

2. Na kakšen način se sploh seznanili z gradivom

Gradivo V. kongresa SZDL mora osvojiti sleherni član SZDL. Najprej bomo v okrajnem merilu organizirali ciklus predavanj za vodilne občinske aktiviste. Po končanih krajevnih konferencah SZDL bodo seminarji za novo izvoljena vodstva krajevnih organizacij. Vzporedno s tem bodo ali delavske univerze ali krajevske organizacije primerno krajevnim razmeram organizirale

razprave s članstvom o posameznih najvažnejših vprašanjih in njihovem reševanju, kot je nakazal V. kongres. Prav tako bodo proučevanje gradiva vnesla v svoj program strokovna društva kot n. pr. sindikati prosvetnih delavcev, društva pravnikov. Vsi programi seminarjev in večernih političnih šol so že izpolnjeni z gradivom Kongresa.

3. Na kaj kaže posebej opozoriti v začetku jesenskega izobraževalnega dela v okraju?

Ob začetku sezone kaže predvsem opozoriti na resolucijo Zvezne ljudske skupščine o strokovnem izobraževanju, ki poudarja, da mora strokovno izobraževanje dati praktično in strokovno teoretično znanje, kakor tudi prirodoznanstveno, družbeno ekonomsko in splošno znanje, ki je neizogibno potrebno za uspešno poklicno delo. To pa nujno zahteva večje angažiranje sindikalnih in gospodarskih organizacij za kompleksno izobraževanje, saj sta družbeni razvoj in mesto proizvajalca v našem družbenem sistemu dala pojmu strokovnosti novo vsebino. Vsekakor je treba še nadalje posvečati vso skrb materialnim in kadrovskim vprašanjem delavskih univerz in večernih političnih šol ter materialnim osnovam ideološke vzgojne dela v celoti. Utrjevanje delavskih univerz kot institucij, ki v vedno večji meri prevzemajo organizacijsko ideološko vzgojno delo, pa ne sme zmanjševati odgovornosti ideoloških komisij in osnovnih organizacij ZK za ideološko izpolnjevanje članov ZK, kot se je to v pretekli sezoni že dogajalo. Ena najvažnejših nalog osnovnih organizacij je in ostane skrb za ideološki dvig članstva. Komunisti morajo v številnih in raz-

ličnih oblikah izobraževanja, skladu s svojimi potrebami in družbenimi dolžnostmi, najti svoje mesto.

Zdi se mi potrebno tudi poudariti, da je ideološko izobraževanje le del ideološke vzgojne dela. Drugi del — prav tako važen in tesno povezan s prvim — pa je idejni in politični boj v vsakodnevnih prizadevanjih socialistične graditve. Graditev socialističnih družbenih odnosov, borba proti vsem negativnim nenaprednim prizadevanjem tujih vplivov, v vsakodnevni praksi, v organih delavskega in družbenega upravljanja, na delovnem mestu, v vsem mehanizmu socialistične demokracije, je prav tako važen element v procesu socialističnega osveščanja. Na to pa v vsakdanjem življenju vse preradi pozabljamo in iz takih ali drugačnih razlogov toleriramo negativne pojave in puščamo ljudi v zmoti, ali negotovanju in ne vplivamo na njihovo zavest. Zato je nujna večja aktivnost osnovnih organizacij ZK in vseh organiziranih političnih sil v tej smeri. Le z vzporednim potekanjem ideološkega izobraževanja in idejnega boja, ki sta neotlokljivi del istega procesa — procesa idejne preobrazbe družbe — bo naše delo uspešno.

4. Kako je s prenašanjem dobrih dosedanjih izkušenj nekaterih občin pri ideološko-političnem delu in izobraževanju odraslih, kako je z izmenjavo takih izkušenj med občinami?

Izkušnje dosedanjega dela so dovolj bogate, da moremo na njih graditi pestrejšo obliko, pravilnejše metode in bolj-

šo vsebino. V nekaterih občinah so večje, drugod manjše. Skupna posvetovanja, 3 do 4 krat na leto s predstavniki ob-

Bogdan Borčič: ŽAGA OB LAHINJI (1960)

KULTURNI SPORED PEDAGOŠKEGA TEDNA

V splošnih prizadevanjih za razgibanje življenja in dela prosvetnih delavcev v okraju ter v splošni skrb za to, da bi jim čim več nudili, je težil tudi kulturni spored za tem, da bi bil čim bolj pester, da bi se v njem predstavilo čim več umetniških disciplin, ki pa bi bilo tudi umetniško in družbeno povsem upravičeno. Težnja kulturnega sporeda v času Pedagoškega tedna v Novem mestu pa je tudi v tem, da bi nudili predvsem tistim vzgojiteljem in učiteljem, ki nimajo med šolskim letom nobenih možnosti, da bi si ogledali kulturno manifestacijo v naših središčih, čim ubranejšo podobo dela in prizadevanj na tem torišču našega javnega življenja.

Podeželski prosvetni delavec je med šolskim letom tesno vezan na kraj, v katerem deluje. Težko se odtrga od njega zaradi oddaljenosti, zaradi prometnih zvez in zaradi pomanjkanja časa, ker bi ga not v mesto predložit zadržala. Ker pa je glavna sezona naših gledališč in koncertnih dvorani ter razstov prav med šolskim letom, gredo številne kulturne dobrine — razen redkih izjem — mimo naših prosvetnih delavcev, ki služujejo na težkih mestih. Tak človekčasoma otopi in zato si je komisija, ki ji je bil zaupan spored, prizadevala, da bi zajela čim več prosvetarjev.

Kulturni spored pedagoškega tedna se bo začel že 28. oktobra, ko bo celotni ansambel Drame Slovenskega narodnega gledališča uprizoril v Domu ljudske prosvete v No-

vem mestu ob 16. in 20. uri »Zvezde so večne« Mateja Bora. Ker je naslednji dan občinski praznik dolenske me- tropole, je ta drama posvečena tudi Novomeščanom. Upripori- tem Borove drame bo nedvomno velik umetniški dogodek, saj gre morda za eno najzre- lejših dramskih besedil pri- nas.

V soboto, 29. oktobra, bodo v Novem mestu štiri priredit- ve. Od teh bo Svoboda »Du- šan Jereb« iz Novega mesta dala dve predstavi Hamiltono- ve družinske drame »Plinska luč« (obe predstavi bosta v Do- mu ljudske prosvete prav tako ob 16. in 20. uri), dve prire- ditvi pa bosta v Domu JLA, kjer bo ob treh popoldnih na- stopil Slovenski okekt, zvečer ob osmih pa bo prav tam Ba- letni večer, ki ga bodo pripra- vil najvidnejši solisti ljub- ljanske Opere.

Slovenski okekt ima zdaj no- vo, pomlajeno zasedbo in je pripravljen nov mednarodni pro- gram, s katerim gre na daljšo

turnejo v Zah. Nemčijo in Izrael. Ta znameniti ansambel pozna sleherni Slovenec in ga ne kaže posebej predstavljati. Prav tako bo posebno doživet- je večerna baletna predstava, ki jo bo vodil skladatelj in di- rigent dr. Danilo Svara, nasto- pali pa Majna Sevnikova, Tatjana Remškarjeva, Stani- slav Polik in drugi.

Posebej opozarjamo na iz- vedbo drame »Plinska luč«, ker se bo z njo predstavilo domače prosvetno društvo, ki je prav v izvedbi tega gleda- liškega dela vključilo tudi več prosvetnih delavcev. S to pred- stavo bo tako tudi simbolično prikazana aktivna vloga pro- svetnih delavcev na Dolenski- skem, izmed katerih mnogi po- svojih močeh sodelujejo v raz- nih prosvetnih društvih okraja. Razen teh prireditev bo po- skrbnjeno tudi za ples in zaba- vo prosvetnih delavcev, na kar bodo pravčasno opozorile sin- dikalne podružnice prosvetnih delavcev.

Lado Smrekar

Kadar segam na polico po starih knjigah, da bi se zatopil vanje, ne vprašujem, kakšne »izme« so reševale, temveč, kako so odreševale človeka: koliko je v njih srca in duha, resnice in modrosti, ljubezni, lepote in luči. Samo to je sol, ki daje našemu delu nekaj trajnosti, samo to je stvarnost, vredna pisateljevega napora.

OTON ŽUPANČIČ

OBČNI ZBOR PD »MAKS HENIGMAN« V TOPLICAH

V četrtek, 13. oktobra, je bil v Dol. Toplicah občni zbor prosvetnega društva »Maks Henigman«. Udeležila sta se ga tudi zastopnika Okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev. Po izvolitvi delovnega predsedstva smo slišali izpr- na poročila o delovanju dru- štva v minuli sezoni.

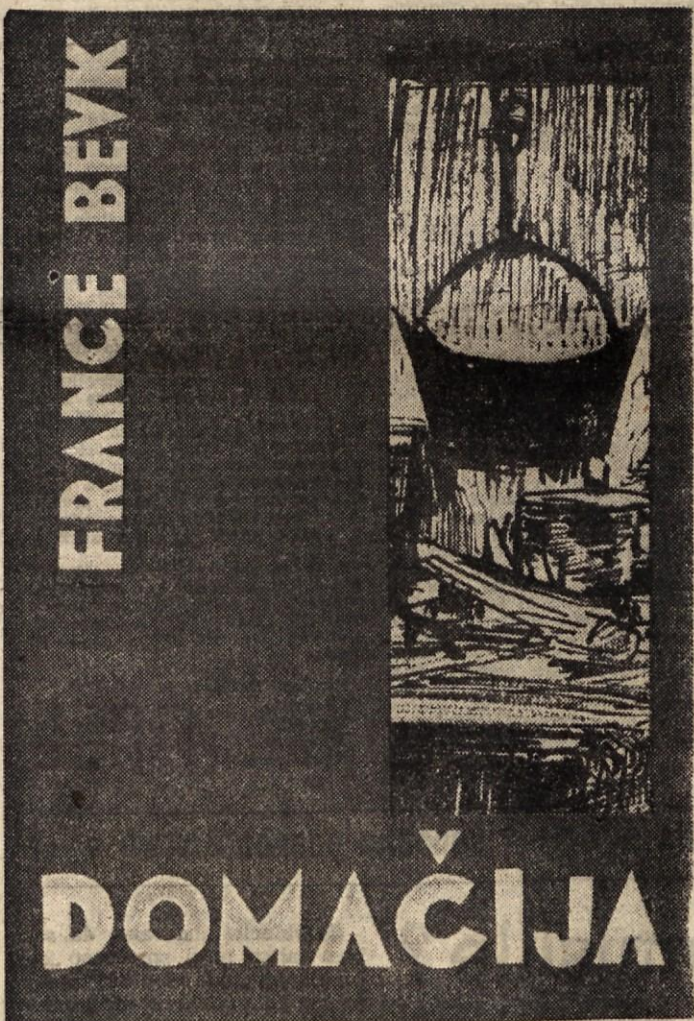
Društvo si prizadeva zajeti v svoj okvir vso kulturno-pro- svetno dejavnost, vendar za- radi objektivnih težav to ni mogoče. Pevski odsek, ki ga vodi tov. Bajčeva, obstaja le iz šolske mladine in ko le- ta šolo zapusti, se navadno s pet- jem več ne ukvarja.

Moškega in mešanega pev- skega zbora pa nimamo, ker ni

pevovodje. Videti je, da ga tu- di ne bomo mogli dobiti. Knjižnica redno posluje. Večina knjig, ki so v njej na razpolago, je že prebranih, za- to bi bilo treba preskrbeti ne- kaj novih denarja pa ni. Poročilo gospodarja je bilo precej klavarno. Potreb je mno- go: nabava knjig, popravilo in ureditev doma, da bo dom res kulturni dom ... in spet: denarja ni. Društvo namera- va ustanoviti s pomočjo osta- lih društev in organizacij klub, v katerem se bo zbirala mla- dina.

Upamo, da bo letošnji občni zbor dal novo pobudo za uspešno delo.

D. G.

Prvo knjigo domače DOLENJSKE ZALOŽBE je opremil akademski slikar Bogdan Borčič

Deževalo je ves teden, kakor da bi bilo iz škafo; nebo se je tu pa tam le za kako uro zvedrilo. Narasli so potoki in hudo- urniki, voda je tekla po vseh klancah. Zemlja se je mehčala, nastajali so usadi. Na kolovoz, ki je vodil k fari, se je s hriba pogreznila debela plast prsti in ka- menja in ga zasula.

Nebo se je komaj za silo sprelatelo, ko so morali iz Lazen na občinsko roboto. Vsaka hiša, majhna ali velika, je po- slala po enega moža; od Brinjarja je bil Peter. Kajžar in Zemljak sta delala vsak na svoji strani usada.

Vrhunec gora je bil že pobelil sneg, zrak je bil nasičen od vlage, pokrajina je bila zavita v mrko svetlobo. Od vode so vstajale meglice, plezale čez pobočja, se trgale in izginjale. Zdaj pa zdaj se je usul nov dež, ki je takoj zopet ponehal.

Zveneli so udarci krampov, pele so se- kire, ki so sekale izruvano drevje in gr- movje. Oglašala sta se vesel razgovor in smeh. Robotniki so bili, kot zmeraj ob takih prilikah, razposajene volje. Samo Zemljak je bil tih in mrk, Kajžar pa je malce trd od žganja kričal z zadirnim glasom. Delal je leno, toliko da se je gibal. Vdajal se je občutkom, ki so ga žgali. S strupenim pogledom se je oziral na drugo stran, kjer sta Zemljak in Koren sekala drevo, ki je ležalo z vejami v blatu.

»Fej, hudič!« je je nadoma izpljunil.

»Ne kliči ga! Se prezgodaj pride pote.«

»Bojim se ga! Saj ga ni.«

»Če ga ni, zakaj ga kličeš?«

Robotniki so se mu veselo režali. A nihče ni hotel zgrabit za razgovor, ki ga je venomer ponujal.

Njegove besede so obračali na šalo in mu jih med smehom vračali. Uganili so,

kam meri. Kadar je dišal po pijači, je bilo najbolj zdravo, da so se mu na daleč izognili.

Kidal je ilovico in se v mislih srdito nasmihal predse. Odkar so ga bili obdol- žili uboja, je mrzil vse vaščane brez raz- like. Poznal je svoje slabosti, ki jih ni mogel krotiti, in mrzil vse, ki so bili boljši od njega, tudi ženo in hčer. Da se je Zalka, svetnica, ki mu je kdaj očitala po- pivanje, spejala, mu je bilo v tiho zadol- ženje, dasi ga je to tudi grizlo. Zalivte zlepa ni poznal, bil je občutljiv za osebo čast, če je šlo za maščevanje, ni poznal predsodkov. Strašno ga je peklo, da ga je bil Zemljak zalotil pri tatvini. Mož je molčal o tem, to je res; bržkone

se je bil zbal njegove groznice. A nikoli se ni mogel iznebiti občutka, da mu je izročeno na milost in nemilost. Ni se mu upal kaj reči, da bi ga ne izbežal iz mol- ka. Zdaj pa si je verjel, da ga ima v pesti. Da je le mogel biti sprva tako ne- umen, da je obtoževal Petra, ne Lenarta! Iskal je priložnosti, da sosedu vrže v brk, kaj misli. Kaj le nosi svojo glavo tako pokoncil!

Opazil je, da ga Tone strmo opazuje izpod krajevcev klobuka. Kazalo je, da ga vsaka strupena beseda, ki jo je siknil, zadene kot puščica. To ga je navdajalo z zadošččenjem in ga je še huje razve- malo. A tudi Peter, ki je delal poleg nje- ga, je čimdalje bolj rdel v lice. Srdito je

udrihal s krampom, prst in kamenje gre- bel pod noge.

»Tako se dela, kakor da se ga niti malo ne tiče,« je zarenčal Kajžar.

Peter se je oslonil na kramp.

»Bolj jasno!« je rekel.

»Kaj — bolj jasno?«

»Bolj jasno govorite, pravim! Da si ne bo kdo napak razlagal, koga mislite.«

»Tebe menda ne!«

»Tega ne morem vedeti. Preveč ste že otresali z jezikom na moj rovaš.«

Robotniki so prenehali z delom. Obetala se jim je zabava.

Kajžar se je razsrdil.

»Hudič, ali si samo ti tu?«

»Pa ne misliš mene?« se je oglašil neki fant, ki je bil na glasu, da ga nobeno dekle ne mara.

Robotniki so se zasmejali.

Kajžar se je ozrl po Zemljaku, ki se edini ni ustavil. Sekal je grčavo vejo in napeto prisluskoval; ni mu ušla nobena beseda.

»Ta, katerega mislim, se dela gluhega in slepega. Nima toliko poguma, da bi se oglašil.«

»Šiš, Tone!« je rekel Koren. »Tebe nabada na roge.«

Zemljaku je sekira zletela iz rok. Po- bral jo je iz blata in se ozrl po Kajžarju.

FRANCE BEVK

DOMAČIJA

šče sekire in stopil čez usad; noge so se mu do gležnjev udarale v blato.

»Tone!« ga je poklical Koren. »Bodi pameten!«

Zemljak se je ustavil pred Kajžarjem, brada mu je krčevito trepetala od razbur-jenja in srda.

»Ponovi še enkrat, kar si rekel!«

Kajžarja je obšla negotovost, hkrati strah. V Tonevih očeh je bral toliko odločnosti in mržnje, kolikor je ni priča-koval. Ali se je mar prenačil? Ali mu bo sosed vrnil s šilom za ognjilo? Toda pri-rojena svojeglavost mu ni dala, da bi se umaknil.

»Tvoja hiša je v sramoti, sem rekel.«

Zemljaku je za trenutek trznila roka, v kateri je držal sekuro, nato mu je mirno obvisela ob telesu.

»Če si gluhi, ti ponovim: če imaš kaj z Lenartom, z njim opravi!« je rekel s pre- magovanjem. »Ne jaz ne moja žena ti ni- sva nič storila. Ti pa si nam krade!«

Kajžar se je zlecnil kot pod udarcem in se zbežano ozrl okoli sebe. Vsa kri mu je udarila v lica.

»Zdaj pa ti ponovi, če si upaš!« je za- kričal.

»Pravim, da si nam krade!« je rekel Zemljak s trdim glasom. »Jaz sem te za- lotil. Ali si že pozabil?«

Kajžar je spalil obraz, dvignil lopato in planil proti njemu. Robotniki so ga zgrabili, mu izvili orodje z rok in ga tiščali v breg, kjer je divje otepal okoli sebe.

»Pustite me, hudič!« je kričal. »Saj je preumazan, da bi se ga dotaknil. Tožit ga pojdem. Pred sodnikom se bova pome- nila.«

Zemljak je molčal.

Kajžarja so izpustili. Srdit, zaripel v obraz je zapustil delo in odhajal proti vasi.

»To si boš zapomnil!« je še enkrat za- pretil od daleč.

Robotniki so bili tihi. Nekaj časa ni bilo slišati ne besede ne smeha.

»Kajžarja se je najbolje izogniti še z vozom,« se je slednjič oglašil Koren.

»Kar je iskal, je dobil,« je zabundral Zemljak.

Tiha skrb mu je ležla na čelo. Kesal se pa ni. Zavedal se je, da je Kajžarja ranil v dno duše. To ga je veselilo. Poslej bo imel mir pred njim.

(Odlomek iz prve knjige DOLENJSKE ZALOŽBE: France Bevk: Domačija.)

NOVOMEŠKI ELAN - JESENSKI PRVAK

ELAN : BOREC 7:2 (4:0)
Odločilna tekma za prvo mesto v okrajni nogometni ligi med novomeškimi ekipama Elanom in Borec je popolnoma zadovoljila številne prijatelje nogometa, ki so se v nedeljo v velikem številu zbrali na »Stadionu bratstva in enotnosti«. Ko so skoraj pre-

vala mnenja, da bo imel Elan precej težko delo, če bo hotel obdržati prvo mesto v okrajni ligi. Preroki so se tokrat pošteno uštel. Elanova enajstevica je bila v večem delu tekme za red boljše moštvo, ki ni igralo lepo le v polju, ampak je bilo učinkovito tudi pred nasprotni-

je izkoristil Vesel in zago z glavo usmeril v mrežo. Drugi gol je kmalu za prvim dosegel Maerle, ko mu je Beronja lepo po- dal iz gneče pred golom. Letošnja dva gola sta dosegla Hrovat in Vesel, tako da se je prvi polčas končal z rezultatom 4:0 za Elan.

Z učinkovito igro je Elanovo moštvo nadaljevalo tudi v drugem polčasu. Najprej je sicer Borec iz enajstetrojke zmanjšal razliko na 4:1, toda kmalu nato je Vesel dosegel svoj tretji gol in zapovedal usodo Borca. Šesti gol za Elan je dosegel prodorni srednji napadalec Milenkovič, ki je izkoristil napako obrambe in neubranljivo zadal mrežo. Medtem so igralci Borca še zmanjšali razliko na 6:2, končni rezultat tekme pa je postavil Vesel, ko je iz gneče potisnil žogo v mrežo.

Kako naj ocenimo igro obeh moštev? Elan je tokrat igral prav dobro v napadu in v obrambi.

OB ZAKLJUČKU JESENSKEGA PRVENSTVA

Končan je jesenski del prvenstva okrajne nogometne lige.

Če bi hoteli govoriti o uspehih in neuspehih, potem lahko trdimo, da uspehi so. Res je bilo sam začetek zelo težak in po odstopu NK Brežice se je liga po številu in tudi kvaliteti zelo oslabil. Kljub vsemu pa so bile tekme vedno bolj zanimive. Elan je zelo nesrečno startal, je pa potem igral dobro. Vodstvo kluba bo moralo misliti na mlajše igralce. Tudi Senovc je imelo nesrečen start; šele v zadnjih dveh tekmah so se igralci zbrali in si priborili dragocene 4 točke. Senovo ima dovolj dobrih igralcev, skrb pa imajo okrog igralstva in finančnih sredstev. V spomladanskem delu bodo ted oreh. Bela krajina ni pokazala tiste moči, ki je imela nekoč. Vzroke moramo iskati predvsem pri igralcih

samih. Včasih jim popustijo živci in gredo v preostro borbo. To morajo odpraviti, pa tudi prepir v moštvi naj preneha. Borec je po izvirnem startu utrpel dva huda poraza kar ga je spravilo na predzadnje mesto. Moštvo ni vigrano, prevladuje samozavest, obramba ni urejena. Menjava vratarja pa največ škoduje. Krško je tokrat zasedlo zadnje mesto s tem pa ni rečeno, da ni enakovredne tekme. Igralci so hote in lepo igrali, nimajo pa standardnega moštva in iščejo »zvezde«, druge, ki jih imajo doma dovolj. Do spomladanskega bodo uredili svoje vrste in lahko pričakujemo, da bodo resno posegli v borbo.

Letvica je torej na koncu jesenskega dela takat:

Elan (N. m.)	4	3	0	11:6	6
Partizan (S.)	4	2	0	2:8	4
Bela krajina (C.)	4	2	0	2:7	4
Borec (N. m.)	4	2	0	2:10	4
Partizan (K.)	4	1	0	3:11	2

Zdaj bo kmalu zmski počitek. Tu in tam bo še kakšna prijateljska tekma, seveda, če bo dopuščalo vreme, spomladaj pa se bodo tekme za točke nadaljevale v povratnih srečanjih.

BELA KRAJINA : KRŠKO 3:1

V zadnjem kolu prvenstvenih nogometnih tekem sta se menjalo nedeljo srečali v Črnomlju no-

Visoka zmaga Senovčanov

V nedeljo, 9. oktobra, sta se na igrišču spomladanske Partizane srečali enajstevica Borec iz Novega mesta in domača ekipa Partizana. Ze po prvih minutah igre je bilo videti, da se je domača enajstevica pripravila na to srečanje. Igra je bila živahna, toda zadetka ni bilo z nobene strani. Sredi prvega dela igre pa je kapetan domačinov neprilicovano streljal in dosegel gol. Po tem začetku so domačini začeli z napadi, toda gola niso dosegli. Gošče pa so s prostim strelom izenačili. Po odmoru so domačini vzeli pobudo in svoje roke in še petkrat potresli nasprotnikovo mrežo. K temu visoki zmagi je veliko pripomogla obramba domačinov, ki je popolnoma razbila napadalno vrsto gostov. Gole za domačine so dali: Budna 2, Caser 3 in Brence 1. Ostani gol za goste je dal dezna zveza.

Franc Agrež

Prvo knjigo Dolenjske založbe - Bevkovo povest DOMAČJA - dobite v vseh knjigarnah. Cena v platno vezane knjige 580 din, broširane 450 din

ŽENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO * ŽENA IN DOM * SODOBNO GOSPODINJSTVO *

Smo na to kdaj pomislile?

Kolikokrat se nam zgodi, da prekinemo igro otrok sredi njihovega največjega veselja. Pokličemo jih in pošljemo zdaj sem zdaj tja, zde se nam morda prerazgrizani, morda preglasni, pa posežemo vmes z vso vplivnostjo in modrostjo odraslih. Smo se kdaj vprašale, ali delamo vedno prav? Najbrže ne dostikrat, zato preberimo želje otroka, ki se igra:

- Ne prekinjajte moje igre, ker mi pomeni prav to, kar vam najresneje opravi.
- Brez igrač se ne morem igrati, toda dajte mi igračo,

Obleka iz črnega jerseyja. Salovratnik na debelo penilo je posebnost letošnje mode

Tudi v Sevnici občinska zveza DPM

V tednu otroka so na pobudo Občinskega odbora SZDL v Sevnici sklicali pretekli ponedeljek predstavniki družbenih in množičnih organizacij in Društva prijateljev mladine v Sevnici. Pogovorili so se o nalogah, ki jih naj opravljajo ta društva, in ugotovili, da so tudi v drugih krajih občine pogolj za ustanovitev teh društev. Zmenili so se, da bodo poskušali ustanoviti DPM še v Boštjanju, Trzinu, Krmelju, Sentjanju, Loki in na Studencu. Tako bi bilo v občini skupno 6 obstoječim društvom v Sevnici kar 7 takih koristnih organizacij. Iz tega pa se je rodila tudi potreba po ustanovitvi Občinske zveze DPM. Zaenkrat so ustanovili iniciativni odbor za ustanovitev občinske zveze, ki ga vodi aglina tovarišica Srebova iz Sevnice. Tako bi bila lahko nastajajoča društva delna znatne podpore in pomo-

či pri začetnih težavah, letovanja, izleti in podobno pa bi se dalo koordinirati tudi v okviru občine. Prav je, da se zagotovi skrb za mladino tudi po ostalih krajih, saj bi ta društva z majhnim trudom članov DPM mnogo koristila vzgoji mladine.

Iz Toplic še v Poljane in Gor. Sušice

Društvo prijateljev mladine v Dol. Toplicah je imelo v tednu otroka odborovo sejo. Predsednica je poročala o občinski konferenci DPM, ki je bila pred nedavnim v Novem mestu in nakazala nekaj smernic za bodoče delo. Varstvu družine bodo posvetili tudi naprej največjo skrb. V Dol. Toplicah bi bil najnu potreben otroški vrtec, zato bo tudi DPM skušalo s pomočjo staršev in organizacij dobiti primeren prostor zanj. Društvo

bo v bodoče še bolj sodelovalo s pionirji in pionirsko organizacijo ter pomagalo pri pripravah za ureditev klubske nbe v Prosvetnem domu. V njej bodo lahko delovali tudi razni krožki.

V Poljanah in na Gor. Sušicah bi imelo Društvo prijateljev mladine zelo veliko dela; Topličani ga bodo skušali tudi tam organizirati, da bo tudi na sušičkem in poljanskem področju poskrbljeno za varstvo ogroženih otrok. D. G.

Prva javna televizijska oddaja v Novem mestu!

V kratkem se nam obeta prijetno presenečenje - RTV Ljubljana pripravlja v Novem mestu prvo javno televizijsko oddajo z naslovom: »ALI POZNAŠ SVOJ KRAJ?«. To bo ena izmed zanimivih oddaj (zabavna quiz oddaja), v katerih bodo sodelovala številna slovenska mesta. Predstavniki večjih mest bodo tekmovali v različnih področjih: zgodovine, kulture, gospodarstva, ljudske tehnike in športa. Tekmovalce bo določilo vsako mesto samo. Ti bodo na osnovi svojih pravih odgovorov zbrali določeno število točk in se tako pomerili z drugimi slovenskimi mesti. Za mesta, ki bodo zbrala največje število točk v tem tekmovalstvu, je RTV Ljubljana pripravila lepe nagrade.

Televizijska oddaja »ALI POZNAŠ SVOJ KRAJ?« ne bo vsebovala samo tekmovalstva, temveč jo bodo popestrili še najrazličnejši nastopi posameznikov in skupin. V teh točkah bodo nastopili v glavnem domači pevci, recitatorji, pevski zbori, folklorne in baletne skupine, ansambli in orkestri, člani kulturno-umetniških društev, gledališč, telesnovzgojnih in športnih organizacij in drugi. Da bodo prireditelji še bolj pestre, bodo nastopali tudi priznani umetniki in pevci, ki jih bo na prireditve pripeljala RTV Ljubljana.

Kdo se lahko prijavi za tako oddajo? Vsi, ki se čutijo sposobne za kakršen koli nastop pred TV kamerami! Vabimo jih, da se prijavijo na audicijo (poskusnjo), ki bo v sredo, 26. oktobra 1960, ob 19. uri v Glasbeni šoli v Novem mestu. Na to audicijo se lahko prijavijo pevci narodnih in umetnih pesmi, pevci zabavnih popevk, instrumentalni solisti, vokalisti in instrumentalni ansambli, pevski zbori, folklorne in baletne skupine. Razen njih pa so vabljeni tudi vsi, ki se v prostem času bavijo z zbiranjem kakšnih zanimivih stvari, z razbarjanjem, z izdelovanjem kakšnih modelov, maket in podobnim - skratka vsi, ki imajo kakšnega »konjička«, ki jim v prostem času krajša čas.

Vsi, ki se nameravajo prijaviti za omenjeno audicijo ali pokazati zanimivost, ki jih zbira, izdeluje ali hrani, naj se javijo torej v sredo, 26. oktobra 1960, ob 19. uri v Glasbeni šoli v Novem mestu!

Odbojkarji: na drugem mestu

OK »KANAL« : PARTIZAN (N. M.)

3:1 (15:8 15:5, 7:15, 15:11)

Na podlagi zanimive in dramatične tekme z ljubljanskim Partizanom, ki je bila zaradi mraka prekinjena pri stanju 2:2, smo pričakovali, da bo ponovljena tekma spet polsotiska za ljubitelje odbojke. Moramo reči, da smo bili tokrat razočarani. Obema ekipama se je močno poznalo, da zaradi izredno slabega vremena je daljša čas nista trenirali tako da je bila prikazana odbojka precej jadravi ravni prvega srečanja, čeprav so tekmo tokrat igrali ob lepem vremenu. Do izraza je prišla večja izkušnost domačih odbojkarjev, ki so v svoj prid zabeležili zmago z rezultatom 3:1. S tem so si zagotovili drugo mesto v republiški ligi (za Jesenicami) in nastop na prihodnem turnirju za prvenstvo Slovenije.

OK »KANAL« : PARTIZAN (N. M.)

0:3 (4:15 3:15, 9:15)

Zadnje prvenstveno odbojkarstvo tekmo v letošnjem ligaskem tekmovalstvu so igralci novomeške Partizane igrali preteklo nedeljo v Kanalu ob Soči. Čeprav smo pričakovali ogroženo borbo za točko (odbojkarji Kanala so bili med kandidati za 2. mesto v ligi), so imeli novomeški odbojkarji kaj lahko dela. Ravno zaradi grožnje domačih, da jih bodo premagali, so se v tej tekmi posebno potrudili in prepričljivo porazili domačo ekipo s 3:0.

Tekmo je dobro sodil Thaler iz Ljubljane.

VELIKO USPEHA V FINALU IN NA KVALIFIKACIJAH!

Na podlagi uvrstitve v obeh skupinah republiške odbojkarje lige je republiška zveza določila, da se

bodo v finalu moškega republiškega prvenstva, ki bo 29. in 30. oktobra v Mariboru, pomerili odbojkarji Jesenice in novomeškega Partizana (iz zapadne lige) ter Fužinarja iz Raven in Maribora. (iz vzhodne lige). Zmagovalec turnirja bo letošnji prvak Slovenije, prva dva pa bosta zastopala našo republiko v kvalifikacijskem tekmovalstvu za vstop v zvezno odbojkarstvo lige. Na podlagi dobre forme v jesenskem delu tekmovalstva sodimo, da bodo imeli novomeški odbojkarji precej šanse v borbi za prvo mesto. Težje bo na kvalifikacijah za vstop v zvezno ligo, toda s primerno borbenostjo bi lahko tam dosegli dober uspeh. Na obeh preizkušnjah jim želimo veliko športne sreče!

OK Ljubljana (ženske) : TVD PARTIZAN (Novo mesto) 3:0

Zadnje srečanje ženske republiške odbojkarje lige se je končalo, kot smo pričakovali. - Odlučna ekipa Ljubljane je z lahko odpravo mlade odbojkarice iz Novega mesta ki se niso mogle dolgo upirati kandidatkam za novoega zveznega ligasa.

Novomeška ekipa je nastopila v povsem novi postavi in doživela svojo ognjeno krst. Z igro smo bili povsem zadovoljni v prvem setu, ko so nudile močan odpor, v drugih setih pa niso zdržale pritiska.

S to tekmo je končano tekmovalstvo, v katerem je premočno zmagala ekipa Ljubljane. Kamnik, Jesenice in Novo mesto pa s štirimi točkami delijo 2. - 4. mesto.

Končna lestvica:

Ljubljana	6	6	0	39:2	12
Kamnik	6	2	4	11:12	4
Jesenice	6	2	4	7:15	4
Novo mesto	6	2	4	7:15	4

Lep športni dan brežiške gimnazije

Pretekli petek so imeli dijaki brežiške gimnazije športni dan, ki je uspel kot še dolgo ne. Fantje so se pomerili v maleni rokometu za prvenstvo gimnazije, dekleta pa so tekmovali v odbojki, košarki, in rokometu.

Za tekmovalje moških ekip je vladalo precejšnje zanimanje. Prijavitelj so se 4 ekipe, ki so bile precej izenačene in ni bilo mogoče izločiti zmagovalca vse do konca turnirja. Rahlo prednost so imeli četvertočlani, kajti tradicija je da na takih tekmovalnih zmagujejo stariji igralci. Vse ekipe pa so pokazale dober rokomet in kar je najvažnejše - veliko borbenost.

Četrtočlanci so zmagali lepo in so v dveh zaporednih tekmah pobrali vse možne točke, v zadnji tekmi z najbližjimi pa jim je malo spodletelo in so izgubili s

6:7. Kljub temu jim je uspelo osvojiti gimnazijsko prvenstvo, kajti v poslednji tekmi turnirja, ki je bila odločilna za prvo mesto, so tretječlanci premagali II. letnik z rezultatom 8:7. Ekipa II. letnika se je tako morala zadovoljiti le s tretjim mestom. To je bila hkrati ena najbolj razburjivih tekem; v njej so tretječlanci zaigrali zelo postrtovalno.

Najboljši igralci turnirja so bili Florjančič s 14, Sulc z 12, Rabič z 11 ter Oruč in Zorčič z 10 oziroma 8 zadetki. Od vratarjev pa so se izkazali: Novak, Tomšič in Glušič. Turnir je dobro vodil tovariš Bajda.

Končni vrstni red moških ekip:
IV. letnik: 3 2 0 1 27:22 4
I. letnik: 3 2 0 1 20:24 4
II. letnik: 3 1 0 2 27:22 2
III. letnik: 3 1 0 2 20:25 2

Vpliv govornih motenj na psihični razvoj otroka

Piše defektologinja Kristina Rifelj

Ne morem mimo tega, kar sem doživela na Pomožni šoli v Smihelu. Večkrat razmišljam o tem. Odlčila sem se, da to napišem in seznanim javnost z našim delom, hkrati pa opozorim vse starše o govornih napakah, ki jih imajo otroci na vseh šolah.

Po pregledu sem ugotovila, da je na vsaki šoli 2-3 odstotka otrok z govornimi napakami in motnjami. Te hibe in motnje grene življenje mnogim staršem in otrokom. Vendar je v bližnji bodočnosti še predvidena postopno se razvijajoča pomoč, ki bo nudila prizadetim neoviran razvoj. Vsi otroci, ki so umsko in govorno povprečno razviti, lahko to dosežejo z običajnimi sredstvi in šolanjem. Otroci z nerazvitim ali slabše razvitim sluhom, vidom in duševno nerazvitimi otroci pa potrebujejo še posebno nego in izobrazbo.

Prav tako potrebujejo posebno nego in izobrazbo otroci z govornimi napakami in motnjami, kar ovirajo njihov pravilni razvoj in jim preprečujejo, da bi se vključili v skupnost kot ostali, popolnoma zdravi ljudje.

Ena od glavnih nalog predšolskih ustanov in osnovnih šol je naučiti otroke pravilno govoriti, ker je govor osnova za otrokov umski in npraven razvoj in sredstvo za njegovo pravilno vzgojo. Te naloge pri otrocih, ki imajo govorne hibe in motnje, predšolske ustanove in osnovne šole ne morejo izpolniti, ker ne poznajo bistva govornih motenj ter postopkov za zdravljenje teh napak.

Govor podpira razvoj mišljenja oziroma govor in mišljenje sta dve fazi istega procesa, ki se razvijata vzporedno in vplivata neposredno druga na drugo, zato motnje govora slabo vplivajo na razvoj mišljenja in obratno. Slab in nerazumljiv govor škoduje otroku doma in v šoli, ker vpliva bolj ali manj negativno na razvoj njegovih čustev. Tako se pojavljajo pri težjih primerih negativne ali celo asocialne lastnosti in čustva. V šoli tak učence nerad sprašuje, se nerad javlja, da bi odgovarjal na učiteljeva vprašanja, kar pa zavira njegovo sodelovanje pri pouku.

Govor jeavca ali včasih tudi brbljavca lahko tudi kvarno vpliva na druge učence, ki so nagnjeni k takim govornim motnjam ali hibam. Končno težja govorna motnja ovira človeka tudi pri izbiri poklica in pri sodelovanju v javnem življenju.

V vsaki državi so ustanove in zavodi, v katerih se šolajo taki otroci. V Sloveniji imamo Zavod za slepo mladino, Zavod za gluho mladino - obo v Ljubljani, Zavod za duševno nerazvite otroke v Ljubljani, Portorožu in Smihelu pri Novem mestu in še nekaj drugih. Ko bo dovolj kadra, bomo take zavode ustanovili še drugje.

Pri razvijanju socialističnih odnosov v družbi stremimo za čim večjo habilitacijo vseh prizadetih, kajti ne živimo več v dobi, ko so ljudje smatrali defektne otroke za kazen božjo in so bili ti že ob rojstvu obsojeni ter izobčeni od družbe in so jih celo metali v prepade. To se je dogajalo v času, ko človek še ni razumel vzrokov raznih telesnih okvar in nerazvitosti, zato si tudi ni znal pomagati. Z razvojem znanosti in tehnike so se menjali in razvijali tudi pogledi na svet in družbo. Vzporedno so se razvijale nove panoge. Tako panoga, ki se vse do zdaj ni mogla širše razviti, je tudi logopedija.

Prvi del te sestavljene besede - pomeni besedo ali govor, drugi del pa vzgojo, zato označuje celotna beseda vzgojo besede ali boljše: vzgojo govora. Torej bi bila logopedija veda o odpravljanju in zdravljenju govornih hib in motenj. Človeku, ki ima govorno hibo ali motnjo, pravimo logopat, učitelju ali zdravniku, ki govorne hibe in motnje odpravlja ali zdravi, pa - logoped.

STARŠI!

Dobro opazujte svojega otroka, kadar govori; če ugotovite, da ne izgovarja vseh glasov točno ali če ne more govoriti tekoče, mu nudite pomoč čimprej!

Otroci z govornimi hibami in motnjami potrebujejo posebno nego in izobrazbo. Te hibe in motnje se pojavijo med 3. in 5. letom starosti, včasih pa tudi pozneje.

(Nadaljevanje sledi)

Za naše velike šolske otroke: deklice in dečki imajo v teh letih že svojo voljo tudi pri oblačenju. V nepretrani obliki jim to lahko dopustite. Z modeli, ki smo jih izbrali zanje, bodo gotovo zadovoljni

Za zdravstvo ni denarja?

Težave upravnega odbora sklada za kmečko zavarovanje: trenutno je 34 milijonov dinarjev primanjkljaja, zdravstveni zavodi groze s tožbami, samo novomeški bolnišnici pa dolguje sklad 17 milijonov! - Kdo bo popravil slab položaj: OLO ali občine, slabe plačnice?

Z zveznim zakonom je bilo letos po vsej Jugoslaviji uvedeno kmečko zdravstveno zavarovanje. Upravni odbor sklada tega zavarovanja pri OZSZ Novo mesto se je v četrtku, 13. oktobra, sestal na drugi seji in ugotovil kaj žalostno stanje: 63.432 kmečkih zavarovancev v novomeškem okraju je do konca septembra porabilo za zdravstvene usluge raznih vrst 125 milijonov dinarjev. Sklad je do tega dne dobil od zavarovancev in občin le nekaj več kot 92 milijonov dinarjev prispevkov in izkazuje 34 milijonov dinarjev primanjkljaja. Povedano na kratko: ne more plačati uslug, ki so jih kmečkimi zavarovancem zdravstvene ustanove v okraju že opravile. Položaj je toliko bolj zaskrbljujoč, ker je pričakovati, da bodo kmečki zavarovanci zdravstvene usluge uporabljali mnogo bolj v poznejšem jesenskem in zimskem obdobju, saj je znano, da v času večjih poljskih del ne hodijo k zdravnikom, razen v najnujnejših primerih. Pravico, uporabljati usluge svojega zavarovanja, pa so dobili šele letos marca, ko so bila poljska dela že v polnem razmahu.

Sklad ustvarja naslednji prispevek: glavarina zavarovancev (1200 din prispevka za osebo na koledarsko leto), njihov 2-odstotni prispevek od dohodnine in 123 odstotkov teh sredstev, ki jih prispevajo občine. Občine so do 30. septembra nakazale skladi 65 milijonov 300 tisoč din, ki so jih kov, razen tega pa še 27 milijonov 300 tisoč din, ki so jih do konca marca letos, ko zavarovanja še ni bilo, same plačale za zdravstvene storitve socialno ogroženim kmetom. Do konca septembra bi morali biti skladi plačanih 220 milijonov 654 tisoč din prispevkov. Povedali smo že, da je imel sklad doslej 125 milijonov dinarjev stroškov, prejel je 92 milijonov in izkazuje primanjkljaj 34 milijonov. Naj povijemo samo to, da dolguje novomeški bolnišnici 17 milijonov dinarjev, ta pa ne more kupiti niti zdravil za sprotno uporabo! Skladu groze s tožbami mnoge zdravstvene ustanove. Ne bo odveč opozoriti na nekatere očitne napake, ki so povzročile takšno stanje.

Prvo napako smo storili že v začetku, ko je OLO zelo na hitro sprejel sklep o 123-odstotnem prispevku občin. Prispevek je v celoti prepuštil občinam, »odrekel« se je svojemu sodelovanju in razen tega garancija ni razdelil na posamezne občine, upošteval je njihove gospodarske zmogljivosti. Res je, da je bilo zelo malo časa, ko smo odločili sprejemati, ker je moral biti v veljavi pred sprejemanjem občinskih proračunov, res pa je tudi to, da imamo s pavšalnimi odloki že zelo slabe izkušnje. Naj omenimo samo primer posebnega proračunskega prispevka, ki ga nekatere občine niso mogle prvo leto uveljaviti prav zato, ker je bil pavšaliziran. Smatramo, da je dovolj dobro poznano vse bistvene elemente, ki v občinah vplivajo na njihovo plačilno zmogljivost in bi zato odloki o prispevku občin lahko pripravili temeljitje.

Občine se izgovarjajo, da so njihovi proračuni blokirani in svetu je bilo pred dnevi osnovano tudi Poverjenstvo ZK za stanovanjsko skupnost, ki ga sestavljajo sekretarji osnovnih organizacij tega področja ter člani komiteja. Na svojem prvem sestanku so tudi prediskutirali dosedanje delo in načrte stanovanjske skupnosti ter drugih krajevnih skupnosti. O dosedanjem delu in načrtih stanovanjske skupnosti bo poročal predsednik sveta tovariš Hinko Vidovič. V pomoč

za to ne morejo vplačati skladu dolžnih sredstev. Temeljitejša analiza pa kaže, da so stekajoča se sredstva, dokler je bil še čas, nakazovale zelo malomarno in jih uporabljale celo v druge namene. Posamezne občine niso odvedle v celoti niti tega, kar so vplačali za sklad kmečki zavarovanci! Posledica tega je, da je zdravstvena služba v zagati. Ne moremo izjave tajnika trebanjske občine, ki je predstavniku sklada kmečkega zdravstvenega zavarovanja, ki je to orisal težave in predlagal hitro ukrepanje, dejal približno takole: »To vprašanje naj rešujeta predsednik okraja in direktor zavoda za socialno zavarovanje, jaz ne morem pomagati!«

Nekateri predlagajo, naj namjame sklad posojilo za kritje svojih obveznosti, dokler se položaj ne izboljša, drugi spet predlagajo, naj najame to posojilo OLO. Mislimo, da sta oba predloga zgrešena. Posojilo naj najame tisti, ki je do tega prišlo, torej občine. Kolikor pa občine ne bodo poskrbele vsaj za takšno rešitev, naj zavod za socialno zavarovanje odpove zdravstvene usluge kmečkim zavarovancem, ti pa naj se nato o zadevi iz oči v oči pogovore s svojimi občinami!

Občinski odbor ZVVI je pretekli ponedeljek organiziral skromno proslavo 15. obletnice obstoja te organizacije. Proslava so se poleg članov občinskega odbora udeležili tudi predstavniki okrajne zveze, domačih političnih organizacij in predsednik krajevnih organizacij. Predsednik občinske zveze rov. Malešič je v kratkem poročilu orisal delo te humane organizacije v preteklih 15 letih.

Po sevnicki občini so se dnevi volilne konference osnovnih organizacij ZK. Na njih člani ZK razpravljajo o dosedanjem delu in nalogah osnovnih organizacij. Na konferencah volijo po 10 do 12 ure dopoldne in od 14 do 16 ure popoldne. Prosto so vse volilne amaterje, da volilna dovoljenja čimprej zamenjajo.

Pretekli teden je posebna komisija pregledala rezultate enoletnega dela šolskih združenj. Zelo niso vsi poročali, zato tudi pregled uspehov ni dal popolne slike. Po vsestranski preučitvi uspehov mladih združenj so ugotovili, da je najboljše šolska zadruga sevniske šole, drugo mesto je zasedla mladina s Kala, tretje pa so zadržniki iz Trilca. Četrto mesto si delita Bučka in Studenec. Skromno priznanje, ki ga bodo podelili najboljšim, bo lahko mladim združenikom v šolah pobuda za nadaljnje delo.

Razstava »Varnost pri delu« v Črnomlju Podjetja črnomljske občine so priredila razstavo varnosti pri delu. Odprta je bila tri dni v sejni dvorani občinskega ljudskega odbora. Podjetja so prikazala poleg sredstev za varnost pri delu tudi mnogo fotografij, ki so ponazarjale previdnost pri strojih, preskrbo z zaščitnimi sredstvi in pripomočki in kakšne so posledice malomarne zaščite. Videli smo tudi grafike, ki so prikazali številne poškodbe v posameznih podjetjih.

Razstavo je organiziral Občinski sindikalni svet skupno z ObLO. Ogledalo si jo je lepo število prebivalstva.

Mali oglaš v domačem tedniku - zanesljiv uspeh!

Dopisna šola v Ljubljani razpisuje vpis v I. letnik dopisne ekonomske srednje šole, v dopisno administrativno šolo, v I. in II. stopnjo dopisne splošnoizobraževalne šole (osemetletke), v I. stopnjo jezikovnega tečaja za nemški ali italijanski jezik.

Sujemo vpis za vse šole in tečaje do 31. oktobra 1960, za Gleda na veliko zanimanje in povpraševanje podaljšali administrativno šolo pa do 15. decembra 1960.

Pravico do vpisa v vse šole imajo člani organizacije ZB in otroci padlih borcev. V dopisno ekonomsko srednjo šolo in v tečaj tujih jezikov pa se lahko vpišejo tudi člani sindikatov.

Prijave pošljite na naslov: **DOPIŠNA ŠOLA, Ljubljana Likozarjeva 3**

Program, prijave in navodila za vpis in šolanje v Dopisni šoli dobite pri okrajnih in občinskih odborih ZB, pri občinskih in okrajnih sindikalnih svetih ali v Dopisni šoli, Ljubljana, Likozarjeva ulica št. 3, telefon 30-043.

Za posebne informacije priložite znakom za odgovor v znesku v znesku din 20.

Obveščamo vse vpisane in tiste, ki se bodo vpisali, da bodo prve pošiljke gradiva sledile v začetku novembra 1960; za administrativno šolo pa v januarju 1960.

V TEM TEDNU WAS ZANIMA

Tedenski koledar

Cetrtak, 20. oktobra: Felician Petek, 21. oktobra: Urška Sobotič, 22. oktobra: Zorislava Nedelja, 23. oktobra: Severin Ponedeljek, 24. okt.: Dan OZNA, 25. oktobra: Zlatka Turek, 26. oktobra: Demetriji.

KINO

Črnomelj: 21. in 23. okt. ameriški film »Tetovirana roža«; 23. in 25. okt. amer. film »Po nedolžnem obtožen«.

Dol. Toplice: 22. in 23. okt. ameriški film »Modri pajčolan«; 25. in 27. okt. češki barvni film »Zvečer nastopamo«.

Kostanjevica: 23. okt. italijanski barvni film »Vojna in mir«; I. del; 25. okt. italij. barvni film »Vojna in mir«; II. del.

Metlika: 22. in 23. okt. »Teodor«; 25. okt. »Potemni angeli«.

Novo mesto »Krk«: od 21. do 24. okt. jugoslov. barvni film »Kopljani«.

Semčje: 23. okt. amer. film »Spjinski lov«.

Senože: 22. in 23. okt. amer. film »Najhitrejši strelec«; 25. in 27. okt. ang. film »Kopiranje po nebu«.

Sevnica: 22. in 23. okt. jugoslov. film »Vrata ostanejo odprta«.

Trebnje: 22. in 23. okt. ameriški barvni film »Komu zvoni«.

Preddvaba v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 15.30 in 18.30.

Zužemberk: 23. okt. kolumbijski film »Dama iz Sanghaja«.

ZAHVALE

Ob nenadni izgubi našega očeta, starega občina

MARTINA CVETKA se zahvaljuje vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti in mu darovali vence, ter tovarišiu Piusu Žuklju za poslovinne besede. Posebno zahvalo smo dolžni direktorju za ceste OLO Novo mesto za vso pomoč, ki so jo nam nudili.

Zaljubljeni: hčerka Tončka, sinovi: Vilh, Ivan, Jože z družinami brate in sestre.

OBVESTILA

Automoto društvo Novo mesto je do sedaj zamenjavalo vozniška dovoljenja amaterjev za področje občine Novo mesto. Vse vozniške dovoljenja, ki jih imajo v lasti, središča in petkih v popoldanskem času. Od tega obvestila dalje pa bo na razpolago iste dneve od 10. do 12 ure dopoldne in od 14. do 16 ure popoldne. Prosto so vse volilne amaterje, da volilna dovoljenja čimprej zamenjajo.

MAJHOGLAS

PRODAM PLETILNI STROJ, uvožen, Brod 20.

PRODAM čistokrvnega nemškega ovčarja drešnjega čuvala. Naslov: upravljalna lista (1959-60).

PRODAM MOPED COLIBRI, skoraj nov, s prevoznimi 4500 km. Cena ugodna. Ogled od 21. oktobra dalje v Solški ulici 10 v Novem mestu.

UVOŽEN PRODAM motorno kolo »Danovij« 125 cm, prevoznih 10.000 km. Naslov: upravljalna lista (1959-60).

Prvo mesto Marija SKEDJ, uslužbenka Zavoda za socialno zavarovanje, Novo mesto, podružnica Črnomelj, 165 čistimi udarci v minuti;

drugo mesto Marija SPREJER, uslužbenka podjetja »Belt«, Črnomelj, s 135 čistimi udarci v minuti;

tretje mesto Anica BAJT, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, s 188 čistimi udarci v minuti.

V drugi skupini so bili doseženi naslednji rezultati: Prvo mesto: Katica STEFANIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 253 čistimi udarci v minuti;

drugo mesto Fanika ILENIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 243 čistimi udarci v minuti;

Izlet združnega sveta KZ žužemberk

V nedeljo, 25. septembra, so člani žužemberškega združnega sveta napravili izlet na Vršič, od tam pa so nadaljevali pot preko doline Trente v Ajdovščino, kjer so obiskali najnaprednejše živinorejce, si ogledali rodovniško živino in izmenjali dokaj izkušnje z živinorejci - zadržniki. Po razgovoru je bilo zasedanje združnega sveta, kjer je bilo sprejetih več sklepov za boljše delovanje živinorejske službe na območju domače zadrage.

Naslednjega dne so si mimo grede ogledali nove vinogradniške nasade v Črnom kraju in se odpeljali v se Izolo in Portorož. Ob povratku so obiskali Postojnsko jamo.

NEHOVO DEBLO, lepo s korenicami, takoj prodam. Milica Povhe Raka.

POCENI PRODAM štedilnik (preselejev), znamke Pionir, Drašler, Smihel 25.

PRODAM GARAZO za motor. Brodar, Nad. mlini 4, Novo mesto.

KUPIM POSESTVO, najraje v bližini Novega mesta. Ponudbe z navedbo cene pošljite v upravo lista pod št. »Kmetija« (1287-60).

PRODAM STAVBNO PARCELO v velikosti 1500 kv. m na Ponjavah. Lepa lega, blizu postaje. Informacije pri Milki Stricelj, Gor. Ponikve 25.

PRODAM kuhinjsko opremo, otroško posteljico z žimnico, električni kuhinjski na tri plošče, kitaro, kavč in tri karnise. Ogled ob nedeljah od 10. do 12. ure. Naslov: upravljalna lista (1300-60).

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO V času od 10. do 17. oktobra se je rodilo 12 dekčev in 21 dekčev.

Porodili so se: Janko Ravnik, uslužbenec z Bleda, in Milena Bevc, uslužbenka iz Maribora; Janez Sasek, strojni tehnik, in Marija Uršič, oboje iz Črnomlja; Anton Zupančič, čevljarški pomočnik iz Češče vasi, in Ivana Oberstar, delavka iz Rumanje vasi.

Civilno je bil krščen Srečko Orsag iz Dobrave 6, ki mu je botroval Franc Bešič iz Ljubljane. Umrl so: Feliks Majcen, uslužbenec iz Ljubljane star 25 let; Viktor Vondina, mizarški pomočnik iz Regerče vasi, star 27 let; Marija Kastelic, gospodinja iz Ragočeva, stara 61 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Lucija Fricelj iz Vel. Lahnje - dečka, Vida Pečko iz Gorenje vasi - dečka Kristina Gorenc iz Češnjice - dečka, Marija Mancin iz Gorenjih Dol - dečka, Rozalija Zorn s Potokov - dečka, Marija Deželan iz Brusnice - dečka, Marija Flister iz Gor. Karteljevega - dečko, Jožeta Grubar iz Vratnega - dečko, Težija Zarnan iz Ravnice - dečka, Stanislava Avsenik iz Drganjnih sel - dečko, Terezija Vide iz Dol. Stare vasi - dečka Ana Butala iz Rodin - dečka, Marija Vrhovc iz Iglenika - dečka, Anica Črakovski iz Ljubljane - dečko, Karolina Čeh s Kamnega potoka - dečko, Marija Judež iz Vel. Cikave - dečko, Marija Serčelj iz Dol. Toplice - dečka, Marija Čur iz Rudnika - dečka, Marija Uman z Dolca - dečka, Angela Skedel iz Brezje - dečka Tončka Erjavc iz Kočevja - dečka, Kristina Kotar iz Hrušice - dečko, Jožeta Florjančič iz Gor. Karteljevega - dečka, Vera Gregorič iz Sentruperta - dečka, Ana Andrejčič iz Dol. Mokrega polja - dečko, Ana Krotec iz Preloke - dečko, Jožica Bukovec iz Gornje vasi - dečko, Frančiška Kodrič iz Krškice - dečka, Anica Dolnjšek z Govejega Dola - dečko, Jožica Piskuric iz Smihela - dečka, Magda Zupančič iz Regerče vasi - dečka.

iz brežiške porodnišnice

Prezadnji teden so v brežiški porodnišnici rodile: Jožeta Horjak iz Metnega vrha - dečka, Kristina Kortnik iz Krškice - dečka, Anica Ruzič iz Brezje - dečka, Ana Pavlovič iz Bučevce vasi - dva dečka, Ivanka Jurkac iz Vel. Obreča - dečko, Štefka Prelec iz Prosinca - dečka, Kristina Silvršek iz Gor. Obreča - dečka Marija Ko.

Pretekli teden so v novomeški bolnišnici: Alojz Lužar, delavec iz Vinice, je pri vžiganju udaril z roko po motorju in si poškodoval nogo. Dusan Fric, sin sodarja iz Kanizarice, je doživel nogov poškodbo v levo roko. Jože Bernik, električar iz Sevnice, je padel z lestve in si poškodoval levo roko. Jože Springer, sin kmetja iz Dolenje vasi, si je pri vročem železu opeknel stopalo. Zvonko Oberstar, sin delavca iz Koprivnika, je padel z gugalnice in si poškodoval levo roko.

Brežiška kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Bernard Tomšič delavec iz Kočarije, si je pri padcu motorjem poškodoval levo roko. Gregor Jozjak, mehanik iz Zupce vasi, je pri prometni nesreči odtrgal levo nogo nad kolonom; Mirko Zabka, traktorist iz Artič, si je pri padcu na poti zlomil desno nogo; Janez Novak, pokopalec iz Anovca, si je pri košnji poškodoval levo roko; Anton Judež, delavec iz Gaberja si je pri padcu z motorja zlomil desno nogo; Jože Hertov, učenec iz Bučevca, si je pri padcu s košila zlomil levo nogo; Antonko Dusič, prevzivalnik iz Gorjan, je pretepel sin ter si prizadel poškodbe na desni roki; Marija Brila, gospodinja iz Dobrove, si je pri prevažanju drv zlomila levo nogo; Amalija Stare, gospodinja iz Lomnega si je pri podiranju dreves v gozdu zlomila levo nogo; Angela Godec, gospodinja iz Breganskega sela, je povzročila prometno nesrečo, pri čemer je dobila težje poškodbe po glavi in levi roki.

Strojepisno tekmovanje v Črnomlju

Občinski ljudski odbor Črnomelj je na predlog Sveta za splošno upravo in notranje zadeve ObLO Črnomelj organiziral strojepisno tekmovanje. Tekmovalce so strojepisne izpodjetje in ustanov. K tekmovanju se je prijavilo 16 strojepisec. Udeležence tekmovanja so tekmovale v dveh skupinah. V prvi so tekmovale strojepiske, ki dosežejo 200 udarcev, v drugi skupini pa one, ki dosežejo nad 200 udarcev v minuti. V prvi skupini so dosegle najboljša mesta naslednje:

Prvo mesto Marija SKEDJ, uslužbenka Zavoda za socialno zavarovanje, Novo mesto, podružnica Črnomelj, 165 čistimi udarci v minuti;

drugo mesto Marija SPREJER, uslužbenka podjetja »Belt«, Črnomelj, s 135 čistimi udarci v minuti;

tretje mesto Anica BAJT, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, s 188 čistimi udarci v minuti.

V drugi skupini so bili doseženi naslednji rezultati: Prvo mesto: Katica STEFANIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 253 čistimi udarci v minuti;

drugo mesto Fanika ILENIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 243 čistimi udarci v minuti;

tretje mesto Anica BAJT, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, s 188 čistimi udarci v minuti.

V drugi skupini so bili doseženi naslednji rezultati: Prvo mesto: Katica STEFANIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 253 čistimi udarci v minuti;

drugo mesto Fanika ILENIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 243 čistimi udarci v minuti;

tretje mesto Anica BAJT, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, s 188 čistimi udarci v minuti.

V drugi skupini so bili doseženi naslednji rezultati: Prvo mesto: Katica STEFANIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 253 čistimi udarci v minuti;

drugo mesto Fanika ILENIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 243 čistimi udarci v minuti;

tretje mesto Anica BAJT, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, s 188 čistimi udarci v minuti.

V drugi skupini so bili doseženi naslednji rezultati: Prvo mesto: Katica STEFANIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 253 čistimi udarci v minuti;

drugo mesto Fanika ILENIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 243 čistimi udarci v minuti;

tretje mesto Anica BAJT, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, s 188 čistimi udarci v minuti.

V drugi skupini so bili doseženi naslednji rezultati: Prvo mesto: Katica STEFANIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 253 čistimi udarci v minuti;

drugo mesto Fanika ILENIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 243 čistimi udarci v minuti;

tretje mesto Anica BAJT, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, s 188 čistimi udarci v minuti.

GOSPODINJSKO POMOČNICO v starosti od 17 let dalje išče živinorejska družina z dvema otrokoma od 4-7 let. Nastop službe 1. novembra. Plača do 400. Dušana Rus, Cerklje 132 na Gorenjskem.

ISCEM KROJAŠKO VAJENKO. - Hrana in stanovanje preskrbite na. Ignac Vidmar, Kranj, Staneta Zagorja 48.

PRIDNA IN POSTENA gospodinja pomočnica dolga služba pri mladi družini v Krškem. Ponudbe pošljite na naslov: Stajner, Videm-Krško Nova Resa 17.

PRODAM naslednje rabljene predmete: vodno črpalko, razne gumijaste in ročni vrtilni stroj za sežega - bakren hotel, vzidan štedilnik ter sobno kredenco. - Krevl, Novo mesto, Partizanska cesta 19.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Alojz Lužar, delavec iz Vinice, je pri vžiganju udaril z roko po motorju in si poškodoval nogo. Dusan Fric, sin sodarja iz Kanizarice, je doživel nogov poškodbo v levo roko. Jože Bernik, električar iz Sevnice, je padel z lestve in si poškodoval levo roko. Jože Springer, sin kmetja iz Dolenje vasi, si je pri vročem železu opeknel stopalo. Zvonko Oberstar, sin delavca iz Koprivnika, je padel z gugalnice in si poškodoval levo roko.

Brežiška kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Bernard Tomšič delavec iz Kočarije, si je pri padcu motorjem poškodoval levo roko. Gregor Jozjak, mehanik iz Zupce vasi, je pri prometni nesreči odtrgal levo nogo nad kolonom; Mirko Zabka, traktorist iz Artič, si je pri padcu na poti zlomil desno nogo; Janez Novak, pokopalec iz Anovca, si je pri košnji poškodoval levo roko; Anton Judež, delavec iz Gaberja si je pri padcu z motorja zlomil desno nogo; Jože Hertov, učenec iz Bučevca, si je pri padcu s košila zlomil levo nogo; Antonko Dusič, prevzivalnik iz Gorjan, je pretepel sin ter si prizadel poškodbe na desni roki; Marija Brila, gospodinja iz Dobrove, si je pri prevažanju drv zlomila levo nogo; Amalija Stare, gospodinja iz Lomnega si je pri podiranju dreves v gozdu zlomila levo nogo; Angela Godec, gospodinja iz Breganskega sela, je povzročila prometno nesrečo, pri čemer je dobila težje poškodbe po glavi in levi roki.

Strojepisno tekmovanje v Črnomlju

Občinski ljudski odbor Črnomelj je na predlog Sveta za splošno upravo in notranje zadeve ObLO Črnomelj organiziral strojepisno tekmovanje. Tekmovalce so strojepisne izpodjetje in ustanov. K tekmovanju se je prijavilo 16 strojepisec. Udeležence tekmovanja so tekmovale v dveh skupinah. V prvi so tekmovale strojepiske, ki dosežejo 200 udarcev, v drugi skupini pa one, ki dosežejo nad 200 udarcev v minuti. V prvi skupini so dosegle najboljša mesta naslednje:

Prvo mesto Marija SKEDJ, uslužbenka Zavoda za socialno zavarovanje, Novo mesto, podružnica Črnomelj, 165 čistimi udarci v minuti;

drugo mesto Marija SPREJER, uslužbenka podjetja »Belt«, Črnomelj, s 135 čistimi udarci v minuti;

tretje mesto Anica BAJT, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, s 188 čistimi udarci v minuti.

V drugi skupini so bili doseženi naslednji rezultati: Prvo mesto: Katica STEFANIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 253 čistimi udarci v minuti;

drugo mesto Fanika ILENIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 243 čistimi udarci v minuti;

tretje mesto Anica BAJT, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, s 188 čistimi udarci v minuti.

V drugi skupini so bili doseženi naslednji rezultati: Prvo mesto: Katica STEFANIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 253 čistimi udarci v minuti;

drugo mesto Fanika ILENIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 243 čistimi udarci v minuti;

tretje mesto Anica BAJT, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, s 188 čistimi udarci v minuti.

V drugi skupini so bili doseženi naslednji rezultati: Prvo mesto: Katica STEFANIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 253 čistimi udarci v minuti;

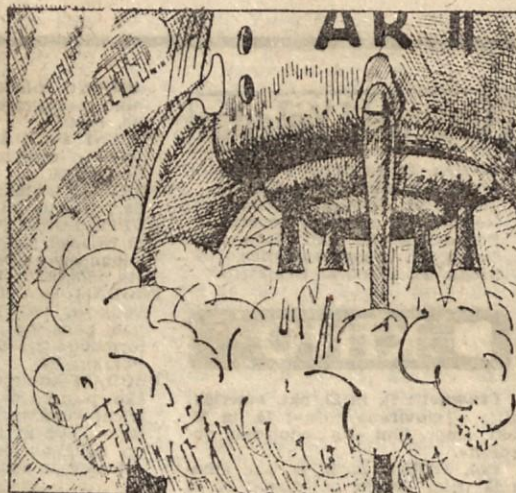
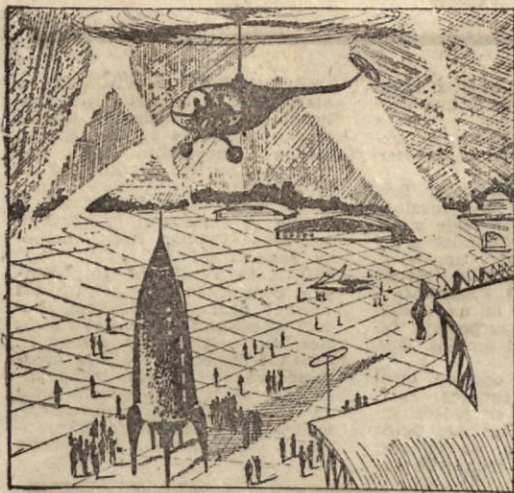
drugo mesto Fanika ILENIČ, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, z 243 čistimi udarci v minuti;

tretje mesto Anica BAJT, uslužbenka Občinskega ljudskega odbora Črnomelj, s 188 čistimi udarci v minuti.

V drugi skupini so bili doseženi naslednji rezultati: Prvo mesto: Katica STEFANIČ, uslužbenka Občinske

V ATOMSKI RAKETI NA LUNO

PRIREJENO PO FANTASTIČNI ZGODBI
R. O. FOHLERJA

4. — Nato so se odpravili na glavno letališče, da bi prisostvovali najpomembnejšemu dogodku v zgodovini človeštva. Z »družinsko gondolo«, kot je imenoval Illming večsedezni helikopter, je prispel inž. Ron s svojo družino na centralno letališče, svetlo okrašeno z zastavami in cvetjem, na katerem je mrgolela množica ljudi in vozil. Medtem se je znočilo in številni reflektorji so osvetljevali ozračje kakor pri belem dnevu. Vzhlajajoča luna se je veselo smehljala vrvežu na letališču. Reditelji so sprejeli družino Ron in jo odpeljali na eno izmed častnih tribun. Godba je zaigrala koraknico in vsi so napeto pričakovali odločilnega trenutka v zgodovini medplanetarnih poletov.

5. — Zvočnik je naznanil, da se je ta trenutek približal. Pred častnimi gosti se je dvignila v nebo ogromna AR-2: atomska raketa, podobna velikanski letalski bombi. Pred njo je stala vrsta pilotov v enotnih letalskih oblekah, njej na čelu pa visokorasli pilot AR 2 kapitan Mc Carter. Po odigranju himne je jekleno gigantsko telo atomske rakete zadrževalo. Vsebinski letalci so pravkar vstopili. Za zadnjimi izmed njih so se glasno zaprla vrata rakete. Signal letališča je naznanjal, da je »proga prosta!« Zarometi so osredotočili svoje žarke na drgetajoče telo AR 2. Z oglašujočim brnenjem se je velikani premaknil, zdrsel na kolesih po vzletišču in polagoma večal svojo brzino.

6. — S pošastnim bučanjem so se vžigali gorilni plini rakete. Lahko se je dvignila vesmirska ladja z vzletišča, potegnila kolesa vase, se jela dvigati vedno višje in višje in postajala vedno manjša. Nato se je polagoma vzravnila in zdrvela z naraščajočo brzino navpično proti nebu. Zarometi so ji sledili. Tulec in zvižgajoč je začrtavala s svojimi izpuhom ravne in tanke razore, ki so bili vedno tanjši, dokler se niso pred očmi zbrane množice na letališču med oblaki vesolja razblinili v nič. Navsezadnje ni preostalo množici častnih in ostalih gostov drugega, ko da sedejo v svoje helikoptere in v druga vozila ter se odpravijo domov.

DOBILI SMO PRVE „ELEKTRONSKE MOŽGANE“

Skupina znanstvenih sodelavcev inštituta za jedrske znanosti »Boris Kidrič« v Vinčah je po devetletnem raziskovalnem delu izdelala prvi domači elektronski računar — »elektronske možgane«, kakor poljudno pravijo takim strojem. To je velik uspeh jugoslovanske znanosti v elektroniki. Načrt za stroj so naredili naši učenjaki, vse dele pa so izdelale naše elektronske tovarne, RR tovarne v Nišu so že naredile industrijski prototip tega elektronskega računarja in so pripravljene za serijsko proizvodnjo. Z osvojitvijo tega vrhunskega dosežka v elektroniki smo stopili v vrsto najbolj razvitih elektronskih industrij na svetu, ker lahko izdelujemo kompletni izbor elektronskih naprav in strojev, kot so računalniki, simulatorji, radarji, televizorji, številni instrumenti za medicinske raziskave in preiskave itd. Elektronski računar iz Vinče je 6 metrov širok in dva

„SKLADIŠČA ZA KRI“

Jugoslovanski medicinski izvedenci si prizadevajo, da bi pri nas čimprej dobili posebno ustanovo, ki bi se ukvarjala s konserviranjem kostnega mozga, krvi in raznih tkiv, ki so potrebna za transplantacijo (presajanje). Taka ustanova bi bila kirurgom v veliko pomoč, saj se nemalokrat zgodi, da zdravnik pri nujnem kirurškem posegu nimajo takoj na razpolago krvi za transfuzijo. V tej ustanovi bi kri, mozeg in tkiva konservirali po novih metodah. Tako bi jih lahko dolgo hranili (veliko dlje, kot danes zavodi za transfuzijo lahko ohranijo kri), pa tudi pošiljali v druge kraje bi bilo mnogo lažje in brez slehernih škod za učinkovitost konservirane krvi, mozga ali tkiv.

Avtomobilov več kot družin

Število avtomobilov v ZDA je preseglo število družin. Amerika ima zdaj registriranih 73.900.000 avtomobilov, kar je en avto na 3 Američane.

Nosili bomo nepremočljive čevlje

Jugoslovanske tovarne bodo kmalu začele proizvajati nepremočljiva čevlja. Naša usnjarska industrija skuša v zadnjem času pripraviti usnje s silikoni, kemičnimi tvarinami, ki so se pokazali iz vrstno sredstvo proti vihlju. Prve čevlje iz nepremočljivega usnja bomo dobili že prihodnje leto.

Sol bomo »proizvajali« tudi pozimi

V prvi industrijski solarni Jugoslaviji, ki jo bodo zgradili v Strunjanu zraven Pragna, bomo dobivali sol tudi pozimi. Morska voda tukaj ne bo izparavala na soncu, kot je doslej običaj ob vsem Jadranu, temveč jo bodo v solarni prekuhaval v posebnih napravah. Proizvodnja soli v tem obratu bo pozimi še večja kot poleti, ker morska voda vsebuje pozimi večji odstotek soli.

Gana — zemlja kakaa

Država Gana je lani dosegla rekordni pridelek kakaa: 291 tisoč ton. Kakao je glavni izvoznik države (40 odstotkov vse svetovne proizvodnje kakaa).

Kakao so v Gani začeli gojiti proti koncu 19. stoletja. Leta 1896 so ga izvozili le 40 ton, leta 1924 pa že 220 tisoč ton. Dvajset odstotkov prebivalcev Gane, 1 milijon 250 tisoč, živi od pridelovanja kakaa. V celotnem izvozu Gane predstavlja kakao 80 odstotkov ali v denarju 185 milijonov dolarjev.

Najvišji most v Evropi

Na Tirolskem gradijo nad reko Silo najvišji most v Evropi. Visok bo 180 metrov, dolg 715 metrov in bo stal na petih stebrih. To bo najvišji evropski most, čez katerega bo peljala avtomobilska cesta.

VOLJA PODIRA VSE OVIRE

Nedavno je bila v Zagrebu izredno zanimiva prireditev, ki je znova potrdila, kaj vse zmorejo ljudje, če imajo trdno voljo. To je bilo športno tekmovalstvo vojaških vojni invalidov Jugoslavije. 216 hrabrih atletov brez roke ali noge je doseglo rezultate, s katerimi bi bil lahko zadovoljen vsak športnik amater. Predstavljamo vam tri take junake volje in vztrajnosti.

MALOKDO VE, DA IMAM LE ENO NOGO

»Jaz sem shodil dvakrat: prvič kot otrok in drugič pred desetimi leti, ko sem odrgel berge,« je rekel 80-odstotni invalid Stanimir Jovanović iz Beograda, ki ima amputirano desno nogo visoko nad kolonom. »Kako sem to dosegel? Z močno voljo in vztrajnim delom in vajo. V mojem podjetju malokdo ve, da sem brez noge.« Jovanović je najprej dobro obvladal tehničko hojo, zatem se je lotil namiznega tenisa. Izredno rad plava, toda njegov najljubši šport je smučanje. Udeležil se je smučarskih tekem na Jahorini in v Kranjski gori. »Ali vam je šport vrnil fizično moč?« so ga vprašali. »To le delno,« je odgovoril. »Šport mi je vrnil tudi psihično zdravje, to pa je nemara najvažnejše.«

ODBOJKAR BREZ ROK

Zagrebian Jovica Brekić je v borbi leta 1944 izgubil obe roki — odrezati so mu jih morali pod kolencem. In vendar je vsestranski športnik. V tekni na 80 metrov ima rezultat 10 sekund. Uspešno tekmuje tudi v skoku v daljino in v kroganju, 50 metrov v bazenu preplava prej kot v eni minuti, večkrat in zelo rad igra odbojko njegov izvrstni servis je med odbojkarji dobro znan. Z vztrajnim večletnim prizadevanjem je Brekić ostankom svojih rok spremenil malone v prave roke. Piše celo na pisalni stroj. V desetih letih je končal gimnazijo in diplomiral na ekonomski fakulteti. Zda je pripravila na doktorat.

160 KILOMETROV NA KOLESU — Z ENO NOGO

Pavle Doboš iz Selenče pri Novem Sadu je kot osemnajstletni fant izgubil levo nogo v vojni vihr. »Pavle je

čvrst kot granit,« pravijo opilec k njemu navdušen gledalci. »Čestitam, fant moj! Zdi se mi, da sami verjamete, da imate obe nogi.« In zmagovalec Janković je odgovoril: »Meni ena noga služi toliko, kot drugi dve. Odkar mi ni treba v rokah držati zameno za drugo nogo, sem v to čedalje bolj prepričan.« Celo strokovnjaki ortopedi so osumnili nad njegovimi brezhibnimi pokreti pri hoji. Marsikdo je pa sploh podvomil, če ima ta tekmovalac res samo eno nogo pravo.

Volja in vztrajnost — to je v življenju veliko vredno. Tudi ti trije junaki volje nam to očitno potrjujejo.

Zavarovanje proti »veseli smrti«

Londonski »Lloyd« je znan po tem, da prevzema najbolj nenašadna zavarovanja: proti nahodu, proti prihodni obiski itd. Toda ne

Pozdravite svojega tujca z DOLNJSKIM LISTOM! Na ročice jim ga — hvala! Vam bodo za pozornost!

davno so bili sami »Lloydovci« uradni presenečeni nad čudno zahtevo direktorja nekakega londonskega gledališča, ki se je hotel zavarovati proti nevarnosti, da kdo izmed njegovih gledalcev umre od smeha. Direktor trdi, da primeri »vesele smrti« v njegovem gledališču niti niso tako redki. V zadnjih letih je začel zavračati kap štiri ljudi, medtem ko so se smejali uspešno šalam na odru.

Država s 15 jeziki

Prebivalci nove samostojne države Nigerije v Afriki so mešanica raznih plemen in jezikov. Radjski program v Nigeriji dajejo v 15 jezikih, odzroma z angleščino vred v šestnajstih.

Mednarodni »Razgovor o filmu«

Dvorana »Krike« v četrti ob tri četrti na deveto zvečer. Nabito polna. Plakati po ulicah Novega mesta: »Dubrava filma«, Zagreb, in Svoboda filma, »Dusan Jereb«, Novo mesto, prireditelj v Domu ljudske prosvete RAZGOVOR O FILMU. (Sledijo imena sodelujočih igralcev in filmskih delavcev).

Nekaj podatkov: film »Rimska sužnja« snema v okolici Otočca italijansko filmsko podjetje Atlantica cinematografica. Glavno vlogo igra Rossana Podesta. Dubrava film — Zagreb pripravlja prireditelja, statiste, slikarja — tehnično organizacijo filma. To je že tretji film, ki ga snemajo na območju našega okraja. Namen četrtkovnega razgovora je bil, seznaniti občinstvo s filmskimi igralci, ki nastopajo v »Rimski sužnji«, pokazati jim izsek iz njihovega življenja in dela.

Po pozdravnih besedah organizatorjev razgovora: predstavnika »Dubrava filma« Kruno Grahka in Svobode »Dusan Jereb« Toneta Gortnarja se je

začel razgovor. Razgovor o filmu, v katerem nastopajo Italijani, Jugoslovani in Američani. Razgovor z ljudmi, ki so v delu našli skupen jezik.

Prvi se je predstavil Djoka Nenadović, študent igralske akademije v Beogradu. V »Rimski sužnji« igra Lucija. Več filmov ima že za seboj: Papetan Leš, Signali nad mestom, Ne ubijaj... In kakšen poklic bi si izbral, če bi bil še enkrat »mlad«? »Igralskega znova«, se je glasil odgovor.

In tako je v lahkem, igrivem tonu potekal pogovor z našimi in tujimi igralci. Med pogovorom z igralci so dvakrat zapeli delavci Dubrava filma. Igralci so pokazali tudi nekaj svoje izurjenosti (Robin Hood zahoda — Guy Madison je streljal z lokom, dva igralca sta sabljala). Sledil je še pogovor z Rossano Podesto, ki je očrtala svojo pot do filma. Za odgovore o njenem delu v filmu je pet gledalcev dobilo nagrade, ki jim jih je izročila igralka. Razgovor je zaključil režiser »Rimske sužnje« Sergio Grieco.

Med odmori je igrala godba JLA, s šopki pa so igralce obdarovali dijaki novomeškega učiteljskega.

Vsekakor: zanimivo srečanje. Odstrolo je zavoso za dogodke, ki teko na Otočcu in v njegovi okolici.

VRANJI POGOVOR

Vranci čepita na drevesu, kar zagledata pod nebom reaktivno letalo. »Eh, kakšno brzino imajo te lete čudne stvari!« vzdihne ena. Druga je opazila, da letalo pušča za seboj dimast rep, in odgovori: »Veš, tudi ti bi tako hitro letela, če bi ti gorelo pod repom!«

DOMISELNEŽ

»Kako pa, da se hočete prijaviti za prvi polet na Mesec?« so vprašali študenta.

»Berem, da so na Mesecu vse stvari osemkrat lažje kot na Zemlji, pa bi šel gor opraviti izpite.«

PROTIOČITEK

»Tole je pa res čudno s temi vašimi vlakci — večne zamude!«

»Vi se razburjate, mi pri železnici pa lahko mirno potrpiamo, da se za isto ceno vozite precej dlje časa!«

RAČUNAR

»Praviš, da bi se vzela. Po mojem to ni pametno: le pomisli, koliko stroškov je potem za ločitvijo.«

OBLEKA NAREDI — PEVCA »Kako ti je ugajalo na letošnjem opatijskem festivalu popevk?«

»Največ uspeha je imel festival po mojem tretji dan, ko so bile pevke najlepše oblečene.«

V VESOLJSKI DOBI

Iz velike zrelega jabolka na vrto prilize črv, pogleda na okrog in se vpraša zamisljeno: »Kdo ve, ali je življenje tudi v drugih jabolkih?«

GROZNJA

»Veš, pravi hudo ljubosumna mlada žena možu, če mi boš nezvest, bom naredila nekaj takega, da me boš vse življenje pomnil!«

»Kaj pa bo to?« se je pozanimal mož.

»Ubila te bom!«

— Dal bom svoji hčerki petdeset milijonov frankov dote! In vi, kaj boste vi prinesli v zameno?

— Dal vam bom potrdilo za te milijone!

● OGLASUJE
● V DOLENJSKEM
● LISTU!

Filmska igralka Rossana Podesta razdeljuje nagrade udeležencem kratkega natečaja, ki se je razvil pred gledalci v nabito dvorani

Naslonjen na zid in stiskajoč si z roko desno ramo, je poročnik opazoval sivozelene sovražnikove vrste. Za trenutek se je pomisljal, potem pa zgrabil telefon za zvezo:

»Tukaj komandant drugega bataljona... Zahtevam ogenj! Ubogajte moje povelje!... Ogenj!«

Sredi sovražnikovih vrst je zagrmel strel, Nemci pa so začeli jurišati in se bližati strojničnemu gnezd. Tropinjin je že videl osorne obraze s široko odprtimi usti. Premagal se je in spet pograbil strojničo.

»Baterija! Prenesite ukaz: ogenj!« je v nemem poveljeval poročnik. Po Nemcih so se vsule svinčenke.

Oskalki granat so zvižgali Tropinjinu že okrog glave. Strojica je s treskom odletela v kot. Tropinjin je bil komaj še deset metrov od Nemcev. Poročnik je še vedno pozival baterijo in Tropinjin je razločno slišal odgovor:

»Poročnik Smirnov saj nam dajete naš lastni položaj. Da se niste zmogli! Ponovite cilj!«

»Ukazujem ogenj!« je zavpil Smirnov. »Ogenj name!... Vraga, razumete: name!«

Zraven okna, kjer je stal poročnik Smirnov, je tresčala granata. Roji oskalkov so se vsuli v zaklonišče. Poročnik Smirnov je spustil slušalko in se zgrudil.

Zgoraj so zaropotali koraki, vrata so se odprla. Ob Tropinjinu je blisnila granata. Padel je, z zadnjimi močmi zgrabil telefon in zavpil:

»Ukazujem: ogenj name! Ogenj!«

Izstrelki so se kakor plaz vsuli na zaklonišče.

»Ogenj!« je ponovil Tropinjin in omedlel. Čez pol ure so Nemci vdrl v strojnično gnezdo. Eni so obstali pri vratih in oprezno merili z brzostrelkami, drugi so z baterijami osvetljevali zaklonišče in pozivali:

»Rus ujet si! Pridi, prid!«

Nihče se ni oglasil. Hitlerjanci so začeli preiskovati mrtno. Poročnik, hudo ranjen, je zastokal. Hitlerjanec je vzdignil brzostrelko in razlegel se je rafal. Smirnov se je stresel in izdihnil. Vojak se je nagnil k Tropinjinu, mu pobral uro in beležnico. Obrnil je nekaj strani in jo že hotel odvreči, ko pa je opazil visokega, Nemca, mu je porogljivo vrgel beležnico:

»Na, Kurt! Ti se učiš rusčino, skušaj prebrati!«

Kurt je ujel beležnico in jo dvignil proti svetlobi, ki je lila skozi odprtino. Obrnil je nekaj listov.

»SANIT!« je glasno prebral z velikimi črkami napisano besedo in spet obrnil nekaj listov. Ko je opazil formulo neke kemične spojine, je pomislil: »Gotovo je bil kemik!«

Hotel je pogledati tega Rusa, ki je bil kemik, kot njegov brat, ki je nedavno padel na ruski fronti. Stopil je k Tropinjinu in mu z baterijo posvetil v obraz.

Rus je bil mlad, istih let kot Kurtov brat. Le lase sta imela različne. Nenadoma je Rus odprl oči. Kurt Wiener se je odmaknil.

»Vode,« je potihlo zaprosil Tropinjin, ne vedoč, kje je.

Kurt je nehotel prijel čutaro, v tem trenutku pa je nekdo zavpil zgoraj:

»Hej Kurt! Pridi ven. Kaj čakaš? Misliš, da boš še kaj našel notri?« Smo že mi prebrskali. Nekaj vovokov se je naglas zasmajalo.

Kurt je z Rusovo beležnico v roki pohitel iz zaklonišča.

Drugo poglavje

Vojna je odvršala in Kurt Wiener se je iz ruskega ujetništva vrnil v zahodni Berlin. Hiša, v kateri je živel pred vojno, je bila porušena in družina si je uredila stanovanje v kleti.

Na ženina vprašanja o življenju v ujetništvu je Kurt odgovarjal tako, kakor da mnogih stvari ne more razumeti.

»Dajali so nam dobro hrano kakor drugim delavcem in v isti koloniji.«

»Ni mogoče!« se je čudila žena.

»Prav res. Imeli smo normo in kdor je več naredil, je več dobil.«

Tretji dan po vrnitvi je šel Kurt iskat delo. Mesto je bilo v ruševinah. Stara poslopja so bila izravnana z zemljo, tu pa tam so jeklene konstrukcije nebotičnikov štrlele v zrak kot tipalke pošastnih bitij v smrtnem hropenju.

Okna brez stp, razbiti zidovi, raztrgane ulice in pločniki, od kroglj preklunkane izločbe — vse je pričalo o strahotnih borbah. Po mestu so brezobzirno drveli vojaški policijski džipi.

Kurt se je pozno vrnil domov. Dela ni našel.

Čez nekaj dni je vzel kos obleke, zavil proti Reichstagu in se izgubil v množici.

Tukaj, zraven obnejnih kamnov in betonskega stopnišča zgorlega Reichstaga so mednarodni črnoborzijski trgovci z vsem mogočim: s pudrom, z rokavicami, s slikami iz Louvra. Obleka se je prodajala za živež. Dober suknjič je veljal samo funt konjskih klobas.

S suknjičem čez roko se je Kurt ustavil ob visokem vojaku, ki je imel v roki deset ur. Ni stal dolgo, ko ga je nekdo pocukal za rokav. Obrnil se je in zagledal pred sabo malo nižjega, spodobno oblečenega možkega. Ta je potipal Kurtov suknjič in vprašal:

»Je napredaj?«

»Zamenjam,« je potihlo odgovoril Kurt.

»Za živež.«

»Škoda. Rad bi ga kupil. Potrebujem ga.«

Pogledal je na okrog in pošepeal: »Vsak čas bo zima, jaz sem pa še zmeraj v tem vojaškem plašču.«

»Saj suknjič tudi meni ni odveč. pa kaj hočem.«

»Veste, bil sem v ujetništvu. Kaj pa vi?«

Pogledal je Kurta v obraz in dodal: »Kako, da ste bili tudi vi.«